

Ανταγωνιστικότητα, εξωστρέφεια, κίνητρα και αντικίνητρα για τις ελληνικές εξαγωγές

EUROBANK
GREEK EXPORTS
CONVENTION

Δρ. Πλάτων Μονοκρούσος
Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής
Επικεφαλής Οικονομολόγος
Διεθνών Αγορών

-
- ❑ Ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα, εξωστρέφεια
Ορισμός και σημαντικότητα
 - ❑ Η επίδοση των ελληνικών εξαγωγών μετά το ξέσπασμα της παγκόσμιας κρίσης
 - ❑ Η διαχρονική εξέλιξη των ελληνικών εξαγωγών
Δομικά χαρακτηριστικά, τάσεις και προσδιοριστικοί παράγοντες
 - ❑ Ανάλυση αποτελεσμάτων ειδικής οικονομετρικής μελέτης για τις ελληνικές εξαγωγές
 - ❑ Παρουσίαση ευρημάτων έρευνας της Eurobank σε εξαγωγικές επιχειρήσεις
 - ❑ Συμπεράσματα και προτάσεις πολιτικής

Τι σημαίνει ο όρος **Ανταγωνιστικότητα**

*«**Ανταγωνιστικότητα** είναι ένα συνολικό μέτρο του πλεονεκτήματος ή του μειονεκτήματος μιας χώρας στην πώληση των προϊόντων της στις διεθνείς αγορές»*

Πηγή: ΟΟΣΑ -The OECD Economic Outlook: Sources and Methods

*«**Η Ανταγωνιστικότητα** προσδιορίζεται από την **παραγωγικότητα**¹ με την οποία μια χώρα χρησιμοποιεί το ανθρώπινο και φυσικό κεφάλαιο καθώς και τους φυσικούς της πόρους για τη δημιουργία αξίας»*

Πηγή: Michael Porter, Harvard University Professor and Director of the Institute for Strategy & Competitiveness

1. Η παραγωγικότητα αποτελεί το λόγο ή τη σχέση μεταξύ των επιτευχθέντων χρήσιμων αποτελεσμάτων (εκροή) και των πόρων ή μέσων που δαπανήθηκαν για την επίτευξή τους (εισροή).

ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Επίπεδο ανάπτυξης των συστάδων επιχειρήσεων (clusters)

Αποτελεσματικότητα των λειτουργιών και της στρατηγικής των επιχειρήσεων

- Η παραγωγικότητα εξαρτάται τελικά από τη **μικροοικονομική ανταγωνιστικότητα** της οικονομίας και την αποτελεσματικότητα του εγχώριου ανταγωνισμού

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Συνετή νομισματική και δημοσιονομική πολιτική

Ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου και αποτελεσματικότητα των πολιτικών θεσμών

- Η **μακροοικονομική ανταγωνιστικότητα** θέτει τη βάση για την επίτευξη υψηλής παραγωγικότητας, αλλά από μόνη της δεν είναι επαρκής

Κληροδοτήματα
Φυσικοί πόροι και Πολιτιστική κληρονομιά

- Τα **κληροδοτήματα** αποτελούν θεμέλιο για την ευημερία αλλά η αληθινή ευημερία δημιουργείται από την παραγωγικότητα κατά τη χρήση των κληροδοτημάτων

Τελικά, τί έχει πρωτεύουσα σημασία για την ανταγωνιστικότητα;

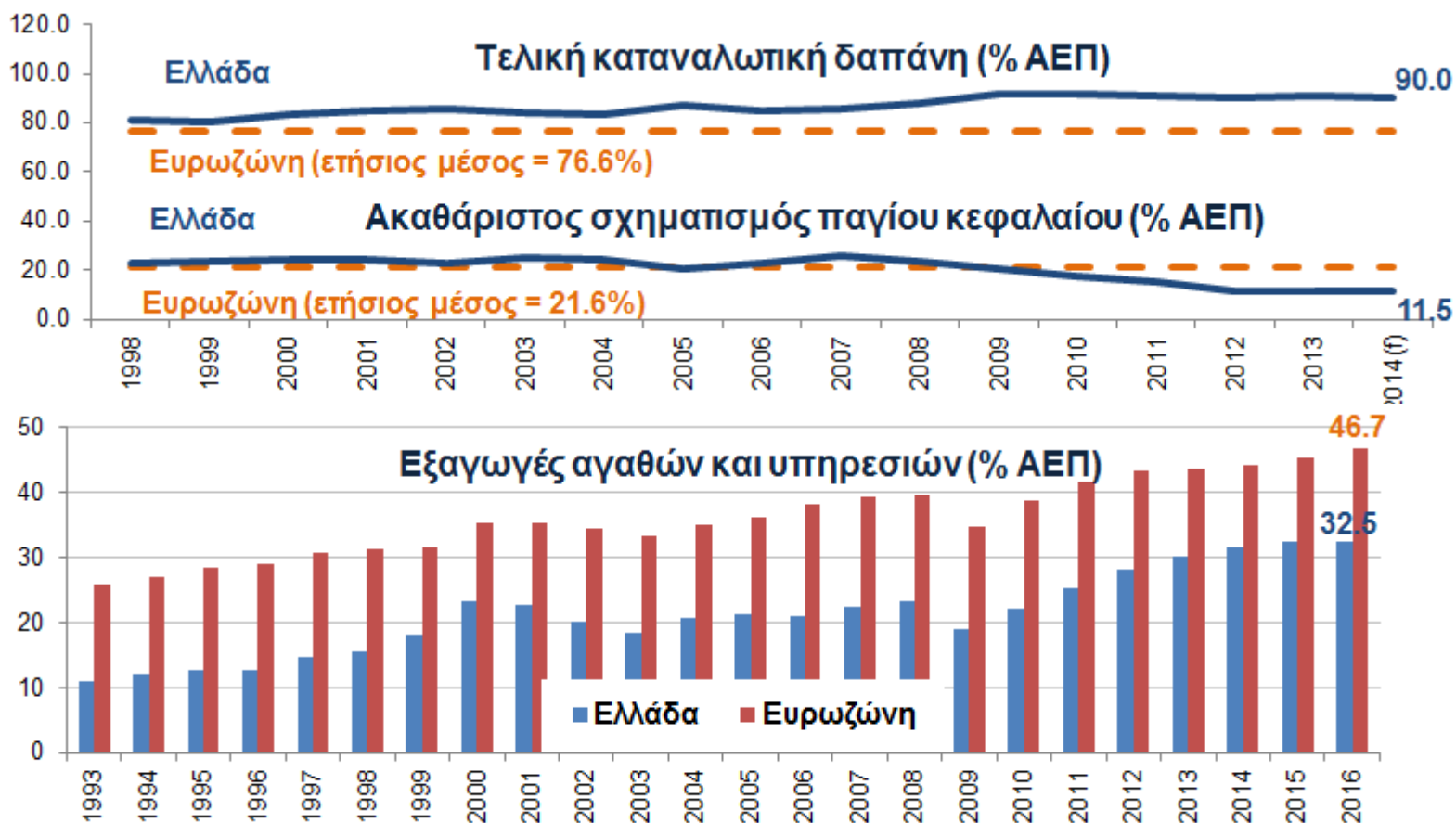
*«Σχεδόν τα πάντα έχουν σημασία για την ανταγωνιστικότητα.
Τα σχολεία έχουν σημασία, οι δρόμοι έχουν σημασία, οι χρηματοπιστωτικές αγορές έχουν σημασία καθώς και η συνείδηση και η συμπεριφορά του καταναλωτή. Αυτές και άλλες πτυχές των συνθηκών ενός έθνους είναι βαθιά ριζωμένες στους θεσμούς, τους ανθρώπους και τον πολιτισμό ...
...Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είναι ένας μαραθώνιος, δεν είναι σπριντ.
Η διατήρηση της ορμής για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στην πάροδο του χρόνου είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι σύγχρονες κοινωνίες και οικονομίες»*

Michael Porter, Harvard University Professor and Director of the Institute for Strategy & Competitiveness

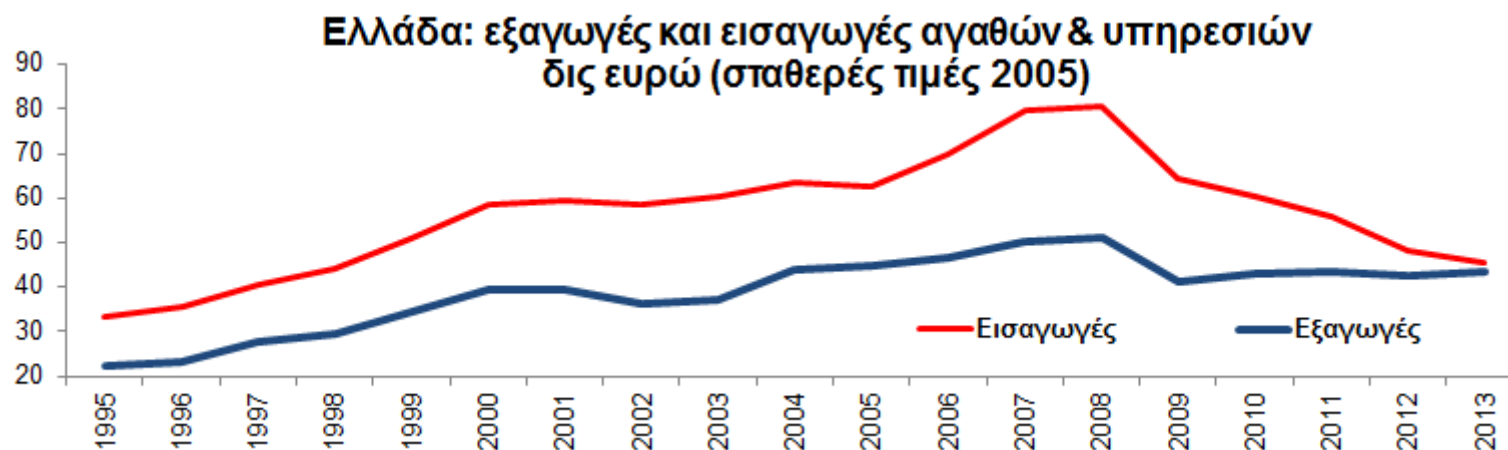
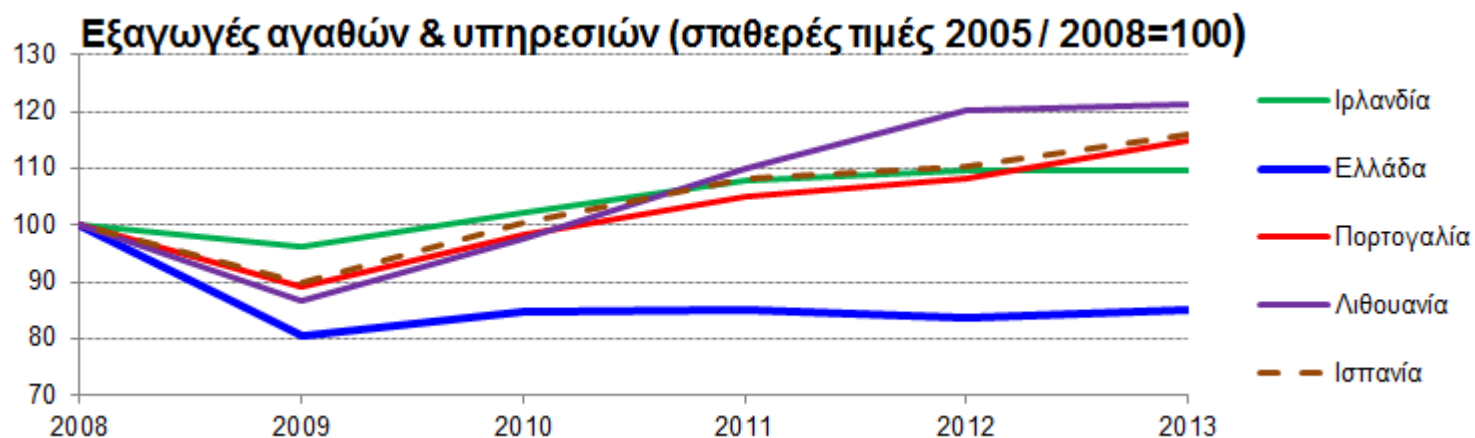
Γιατί η ανταγωνιστικότητα και η εξωστρέφεια αποτελούν τους ακρογωνιαίους λίθους ενός νέου μοντέλου οικονομικής ανάπτυξης για την Ελλάδα

Η δημοσιονομική προσαρμογή και η αρνητική αποταμίευση των νοικοκυριών (ca. -6% του διαθέσιμου εισοδήματος) υποδηλώνουν ότι η ανάπτυξη πρέπει αναγκαστικά να προέρθει από τις εξαγωγές και τις επενδύσεις

Υστέρηση των εξαγωγών της Ελλάδας σε σχέση με άλλες χώρες σε πρόγραμμα προσαρμογής την περίοδο μετά το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης...

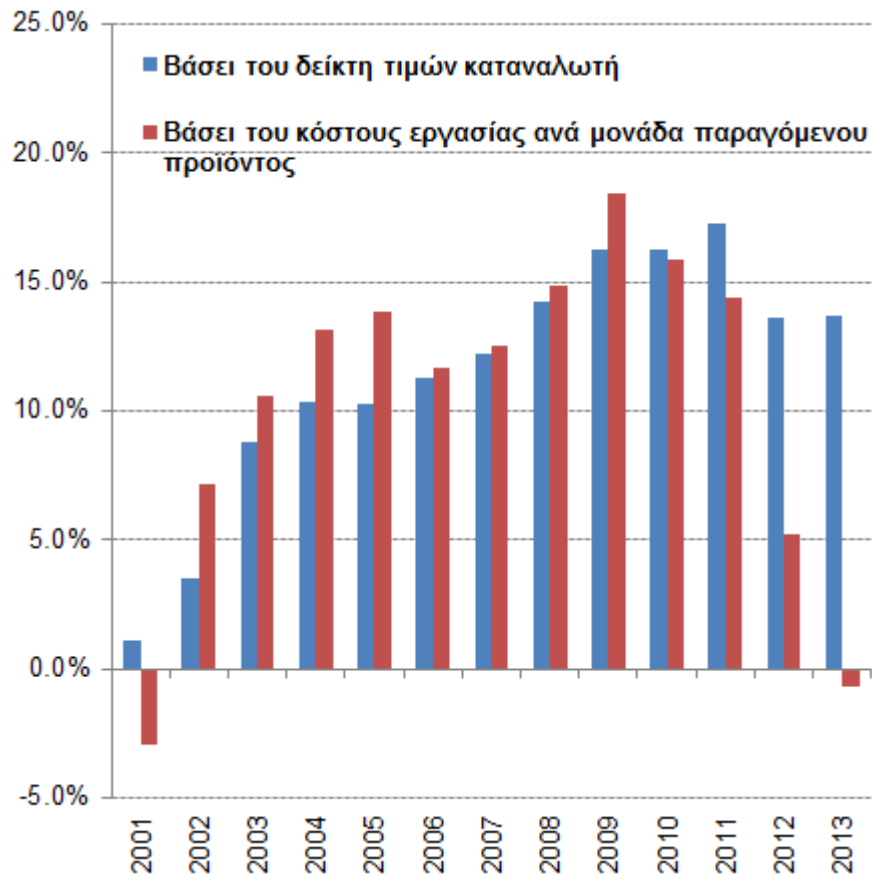

...παρά τη μεγάλη προσαρμογή στο μισθολογικό κόστος και, σε μικρότερο βαθμό, στις τιμές

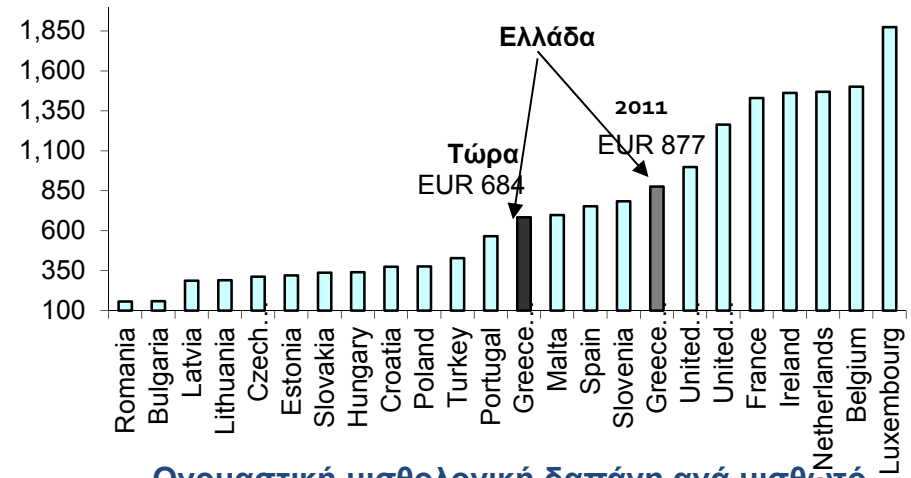

Ελλάδα

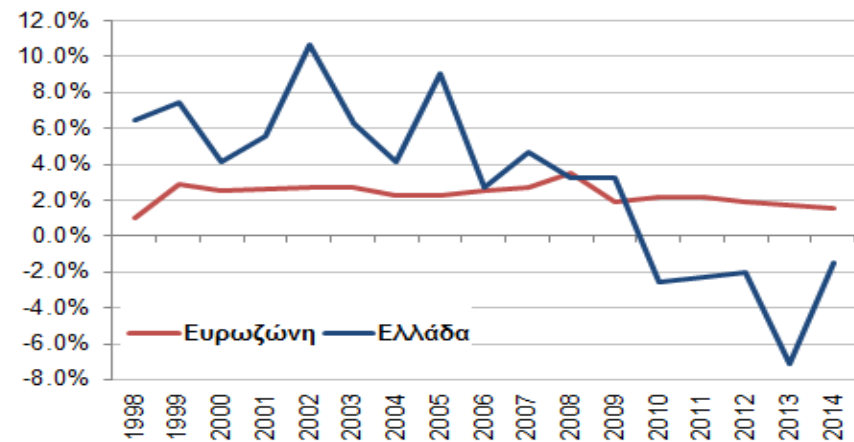
Πραγματική Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία έναντι 37 εμπορικών εταιρών (σωρευτική ετήσια μεταβολή)

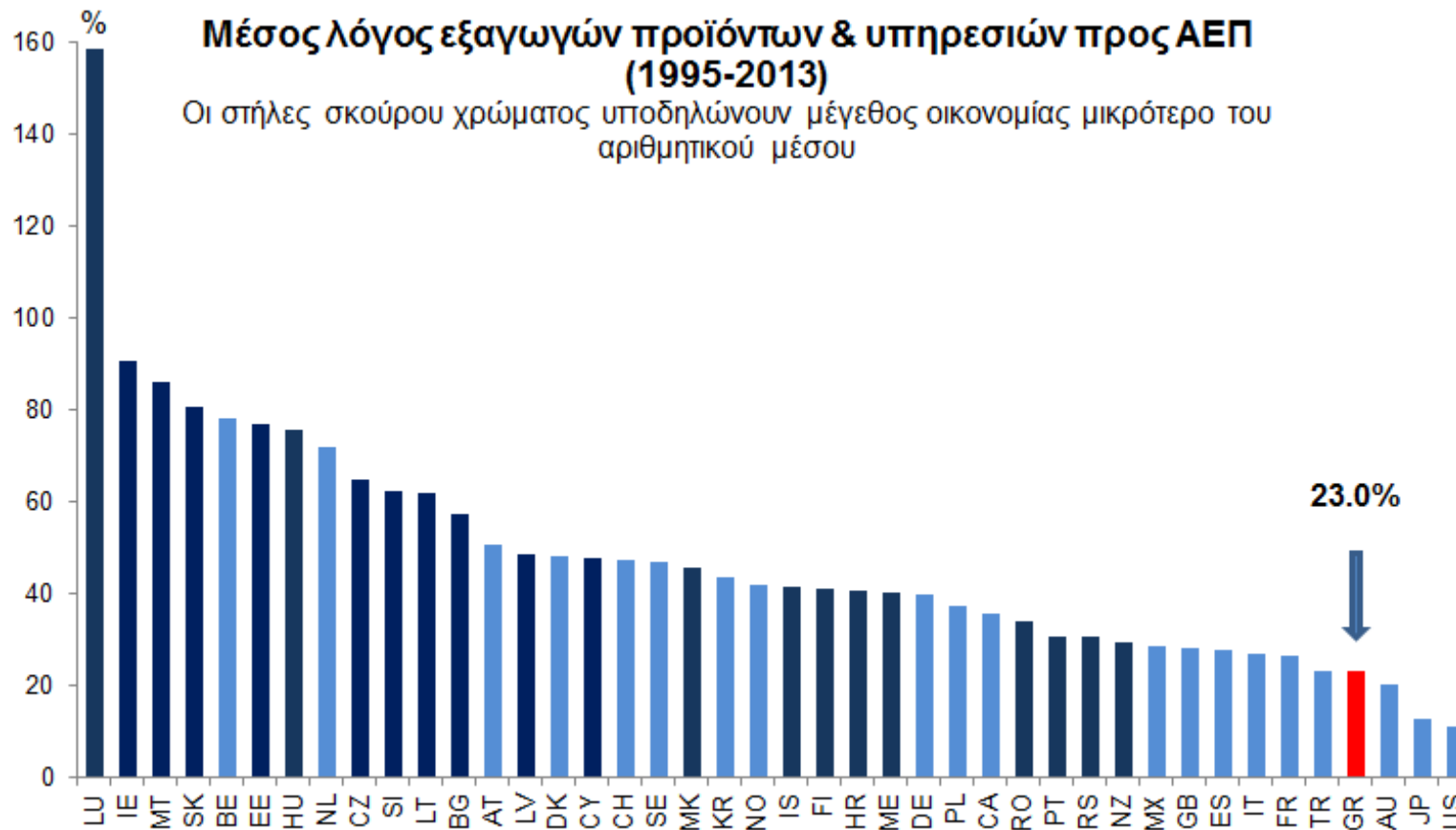
Κατώτατος μισθός (ευρώ / μήνα)

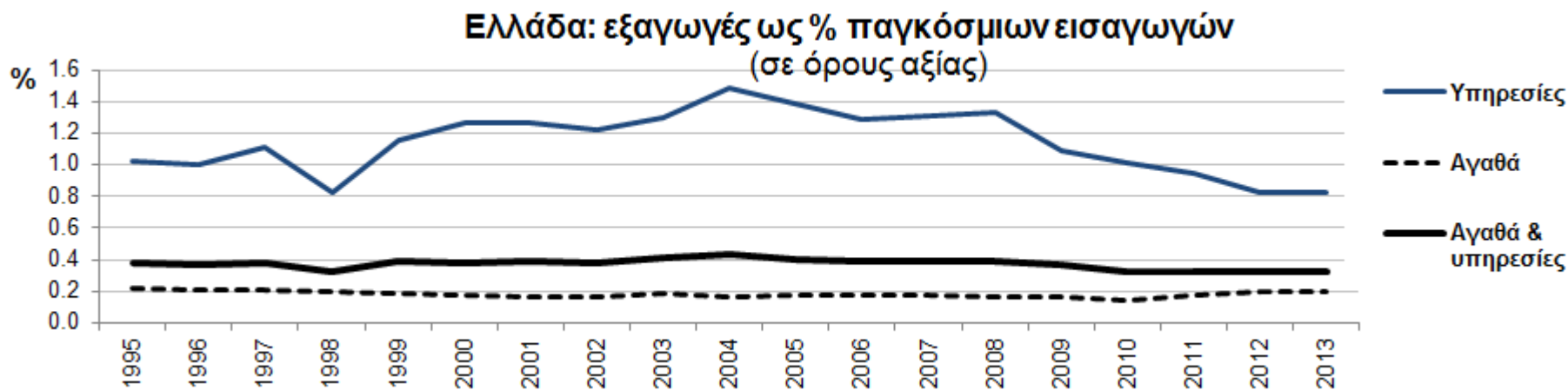
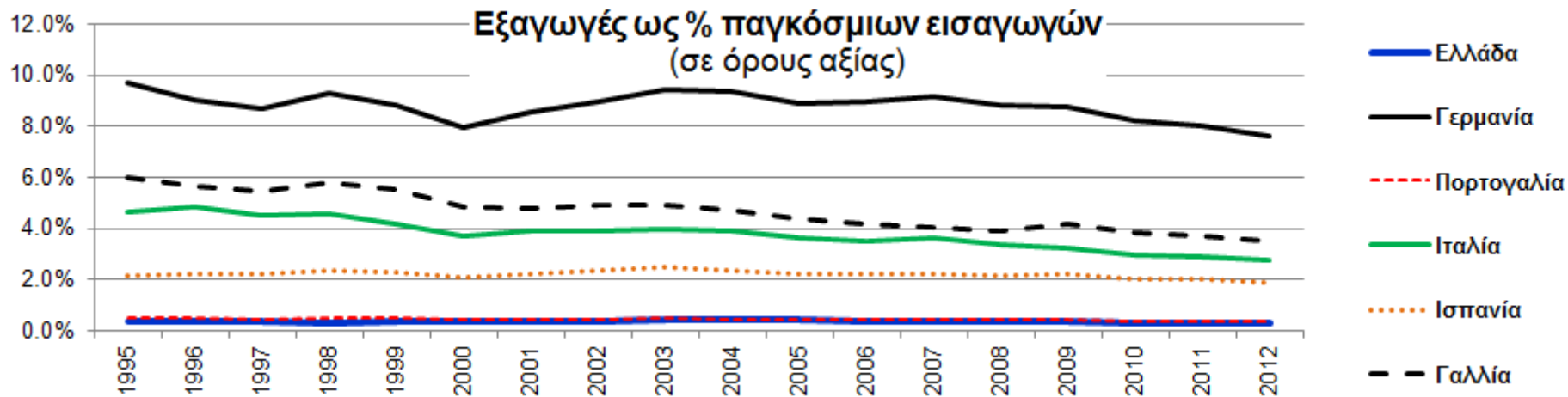
Ονομαστική μισθολογική δαπάνη ανά μισθωτό (ετήσια μεταβολή)

Η Ελλάδα παραμένει διαχρονικά μια μικρή «κλειστή» οικονομία...

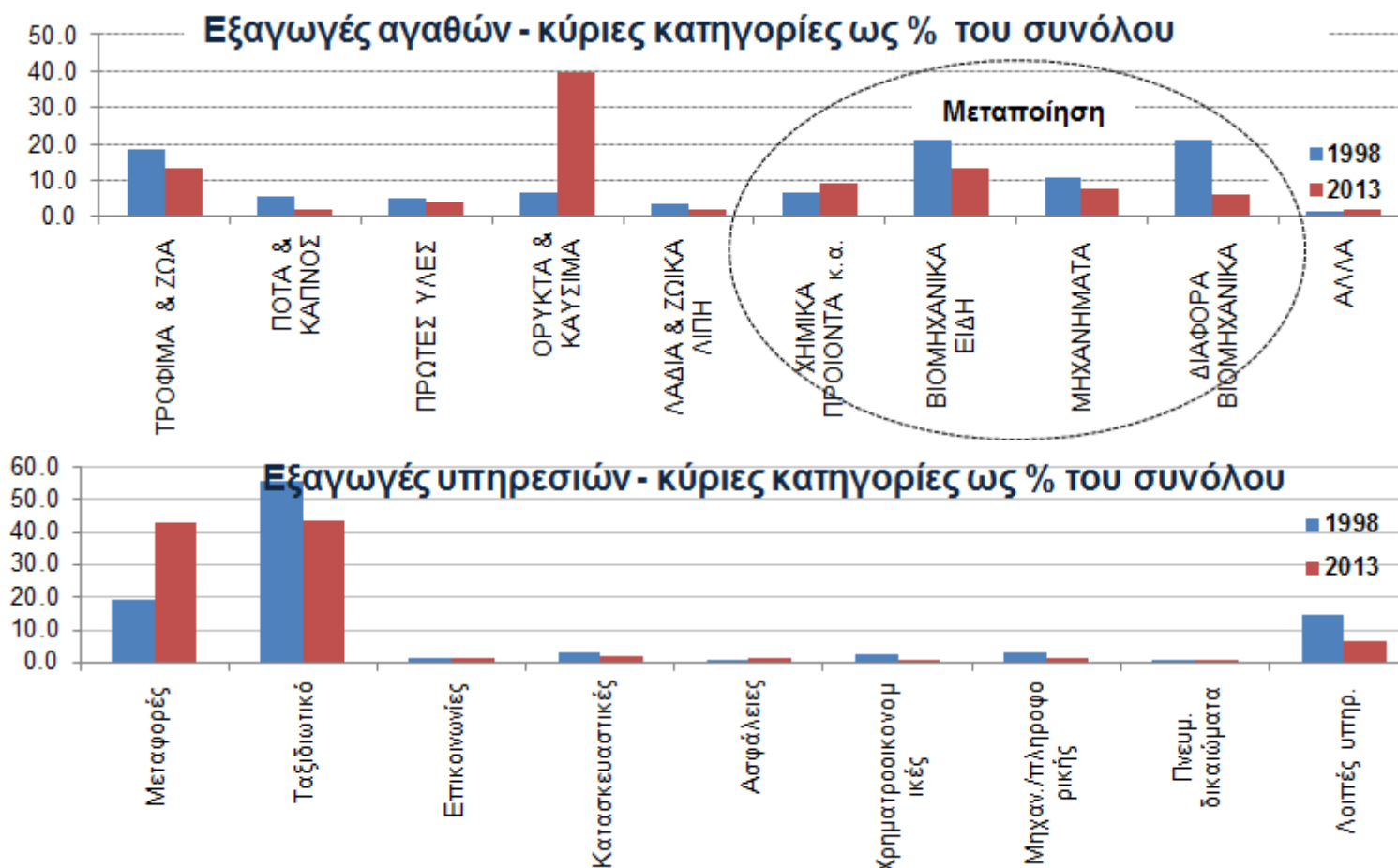

...με περιορισμένα κέρδη στο παγκόσμιο μερίδιο αγοράς τις δύο τελευταίες δεκαετίες

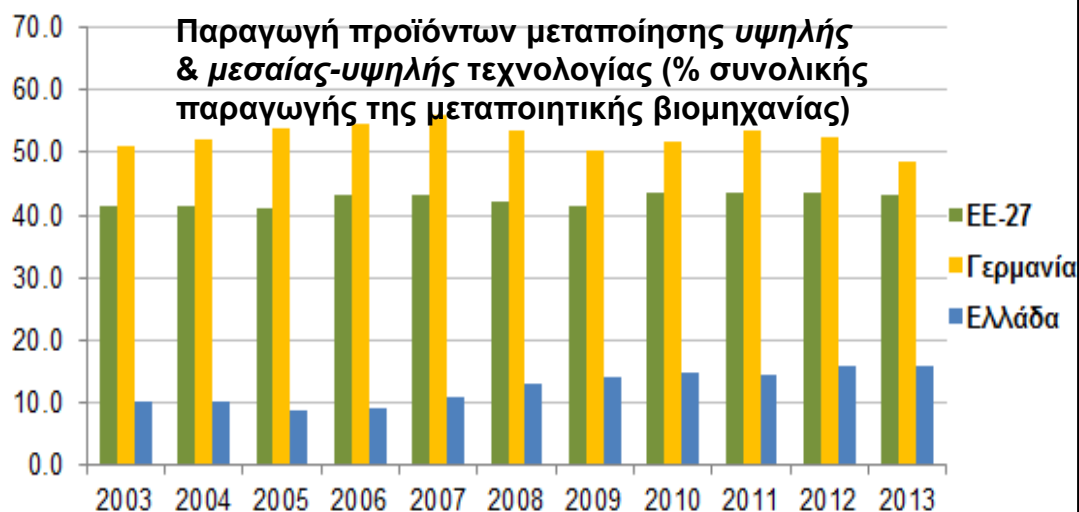

Μείωση του μεριδίου των εξαγωγών της μεταποιητικής βιομηχανίας και αύξηση του μεριδίου των εξαγωγών του τομέα των θαλάσσιων μεταφορών (ως % του συνόλου των αντίστοιχων εξαγωγών της Ελλάδας)

Αξία εξαγωγών το 2013 (δισ δολάρια ΗΠΑ)
Αγαθά = 27,57δισ / Υπηρεσίες = 27,96δισ

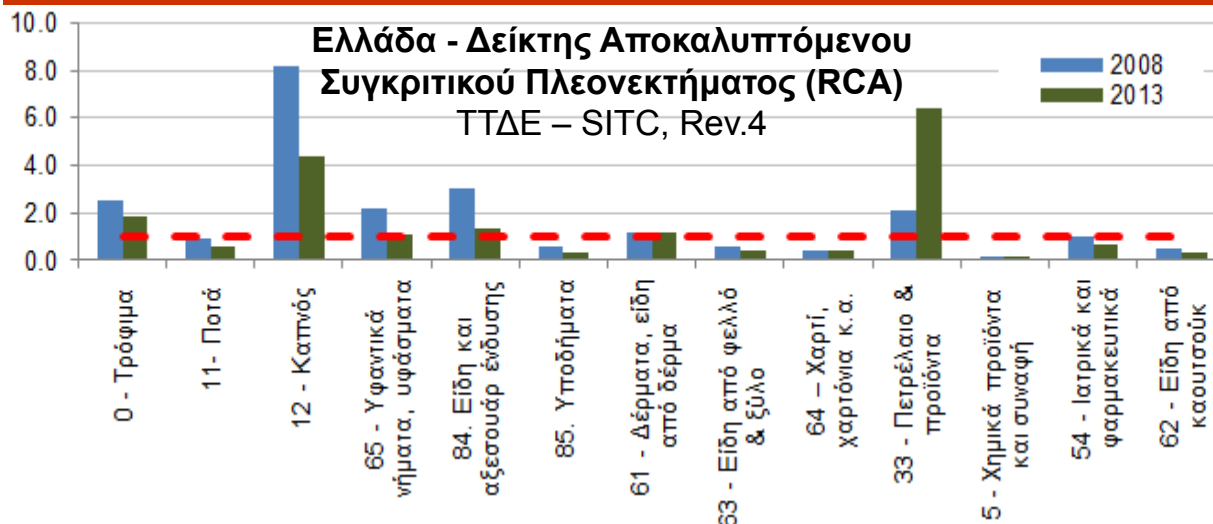

Το τεχνολογικό περιεχόμενο των εξαγωγών της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας παραμένει χαμηλό σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους

Μεταποιητικές Βιομηχανίες	Ταξινόμηση NACE Αναθ. 2 διψήφιο επίπεδο
Υψηλή τεχνολογία	21 Βασικά φαρμακευτικά προϊόντα & παρασκευάσματα 26 Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών & οπτικών
Μεσαία - υψηλή τεχνολογία	20 Παραγωγή χημικών ουσιών & προϊόντων 27-30 Κατασκευή ηλεκτρικού εξοπλισμού, μηχανημάτων & ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α., Κατασκευή μηχανοκίνητων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων, Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού

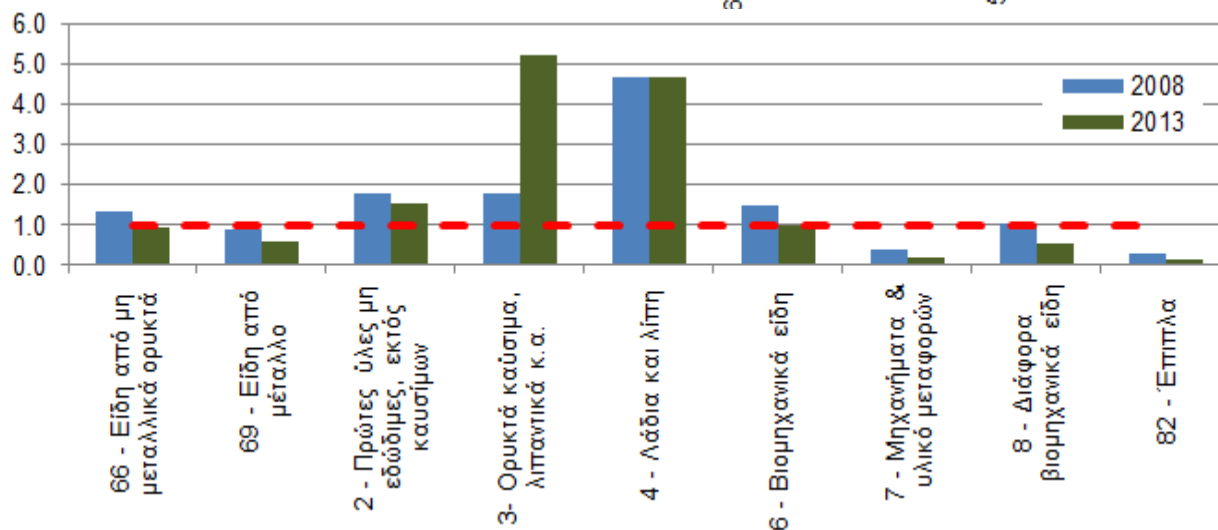
Η Ελλάδα παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα σε πιο παραδοσιακούς κλάδους της μεταποίησης, οι οποίοι, ως επί το πλείστον, είναι χαμηλού τεχνολογικού περιεχομένου

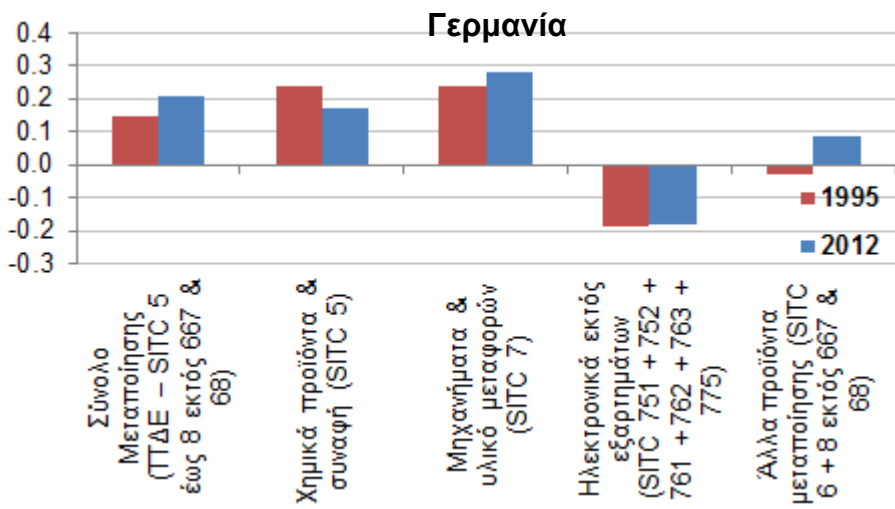
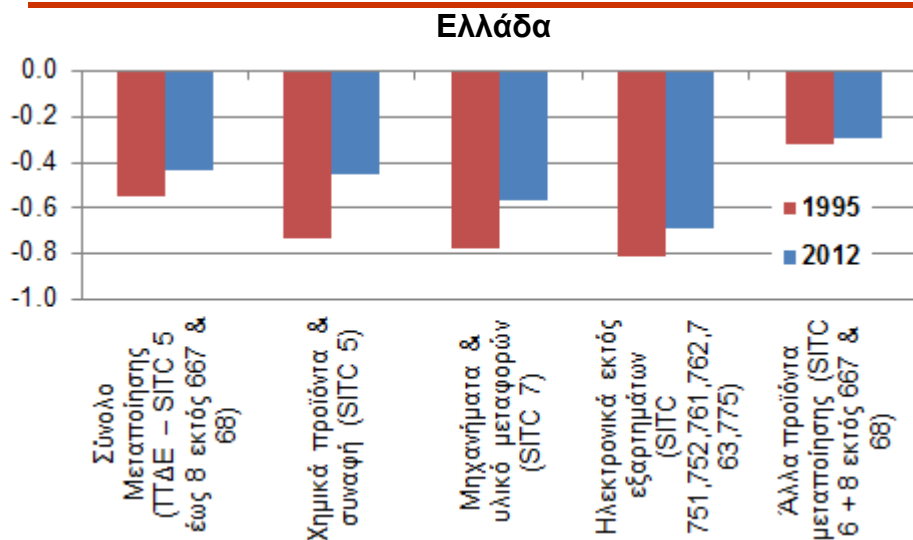
Δείκτης Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος (Revealed Comparative Advantage)

Ισούται με το λόγο του μεριδίου των εξαγωγών ενός προϊόντος (ή κατηγορίας προϊόντων) ως % του συνόλου των εξαγωγών μιας χώρας προς τον αντίστοιχο λόγο ενός εμπορικού εταίρου ή ομάδας εμπορικών εταίρων.

Συγκριτικό πλεονέκτημα «αποκαλύπτεται» εάν $RCA > 1$

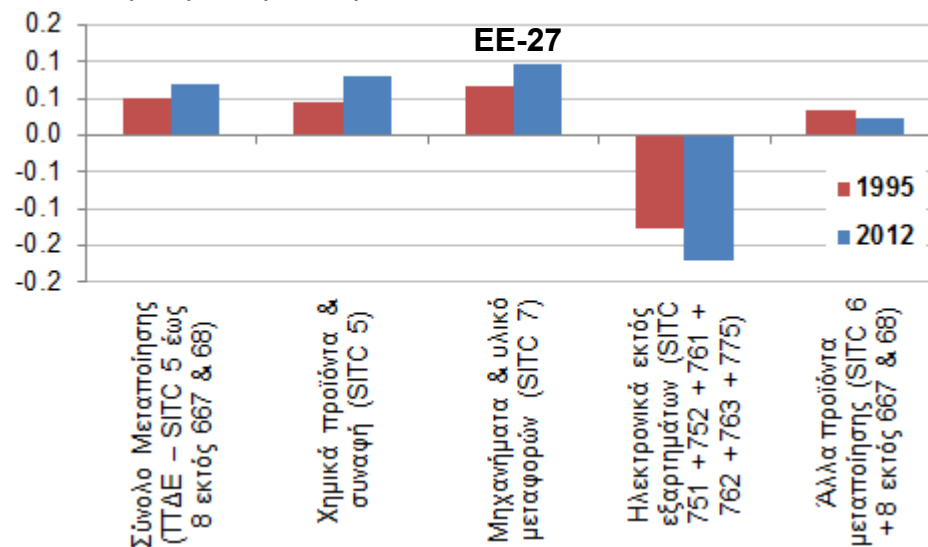
Η Ελλάδα υπολείπεται των κύριων εμπορικών εταίρων στο βαθμό εξειδίκευσης στην παραγωγή/ κατανάλωση αγαθών μέσω του εμπορίου προϊόντων μεταποίησης

Δείκτης εξειδίκευσης εμπορευματικών συναλλαγών (Merchandise trade specialization index):

Συγκρίνει την καθαρή ροή ενός εμπορεύσιμου προϊόντος ή μιας ομάδας εμπορεύσιμων προϊόντων (εξαγωγές μείον εισαγωγές) με τη συνολική ροή του αντίστοιχου προϊόντος ή της ομάδας εμπορεύσιμων προϊόντων (εξαγωγές συν εισαγωγές)

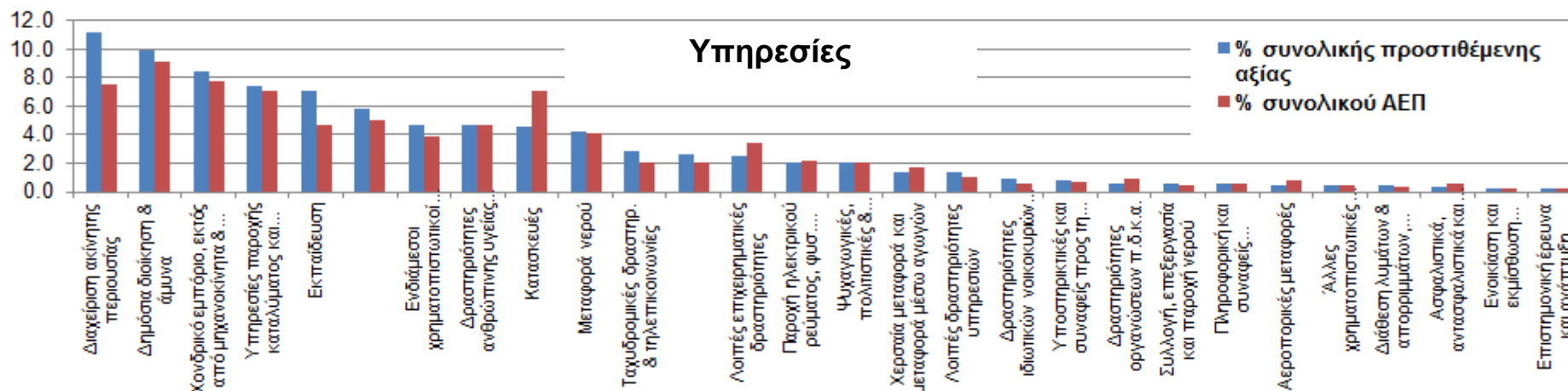
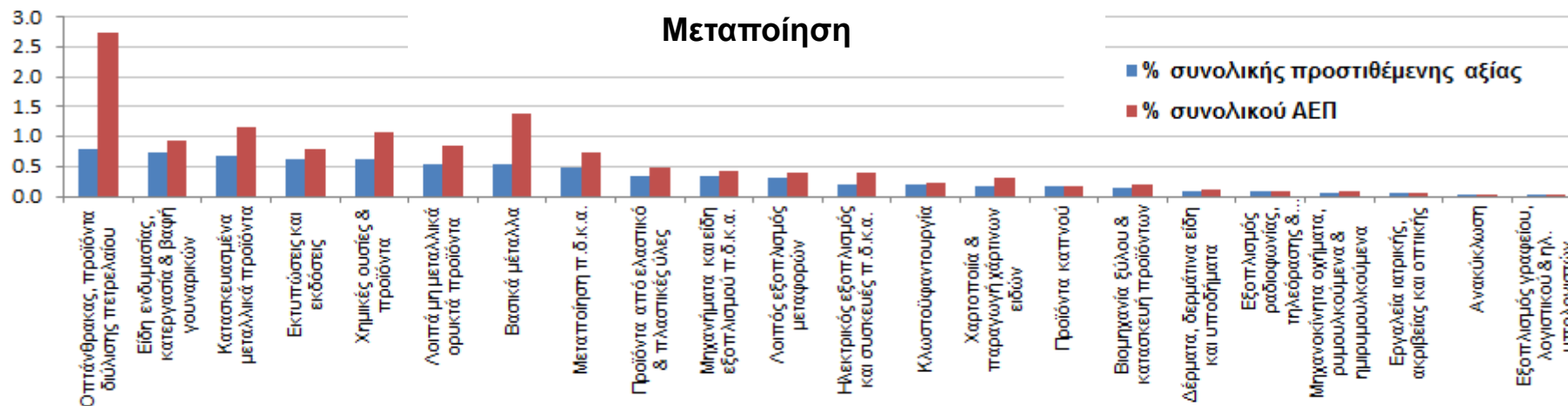
Λαμβάνει τιμές μεταξύ -1 και 1. Η θετική τιμή του δείκτη υποδεικνύει ότι η οικονομία πραγματοποιεί καθαρές εξαγωγές στο αντίστοιχο προϊόν ή την ομάδα εμπορεύσιμων προϊόντων

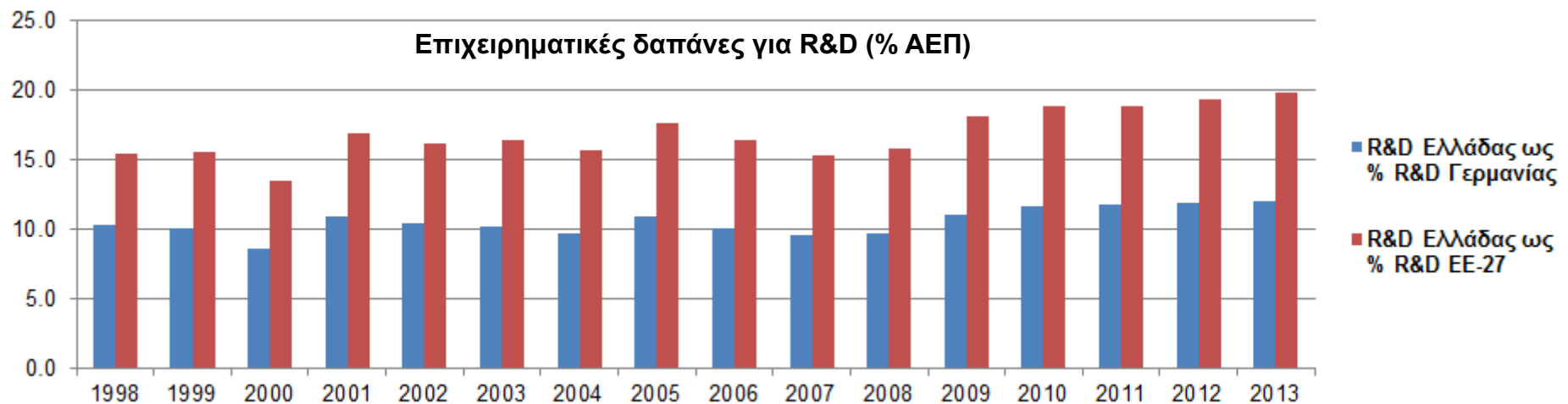
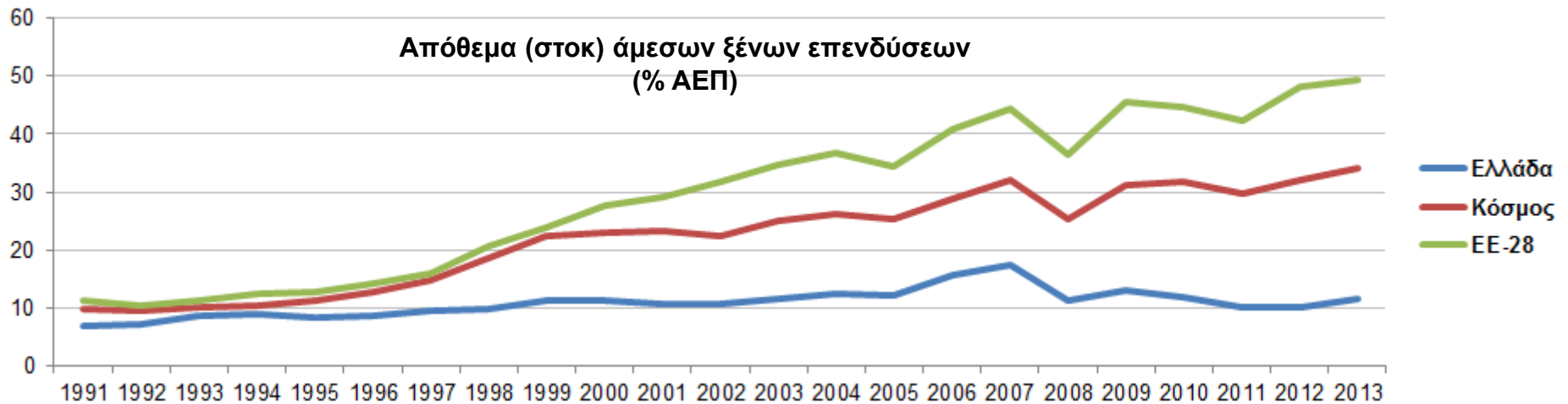
Οι υπηρεσίες έχουν αναλογικά το μεγαλύτερο ποσοστό συνεισφοράς στην προστιθέμενη αξία και το ΑΕΠ της Ελλάδας

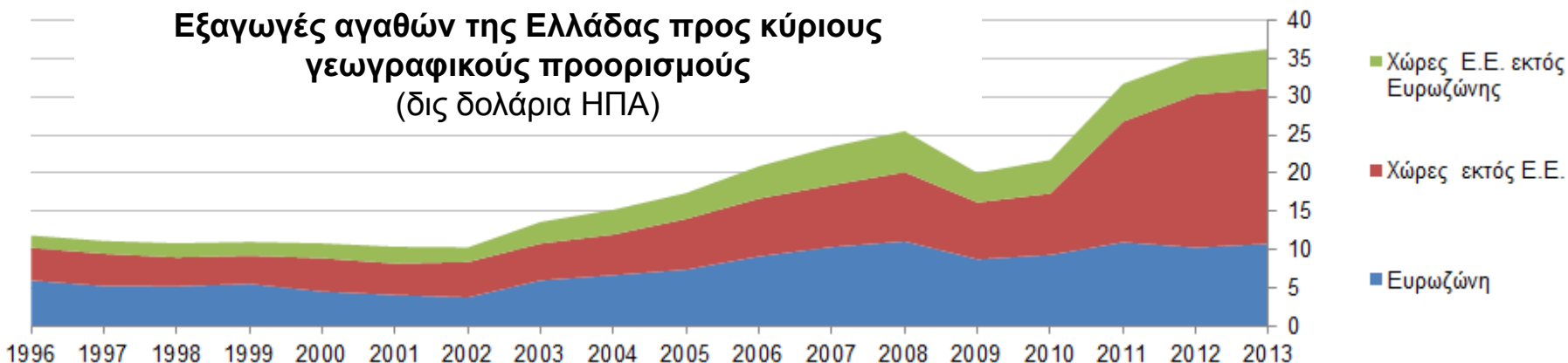
Συνεισφορά κλάδων της οικονομίας στη συνολική προστιθέμενη αξία και το ΑΕΠ (έτος 2009, σύνολο κλάδων εκτός γεωργίας)

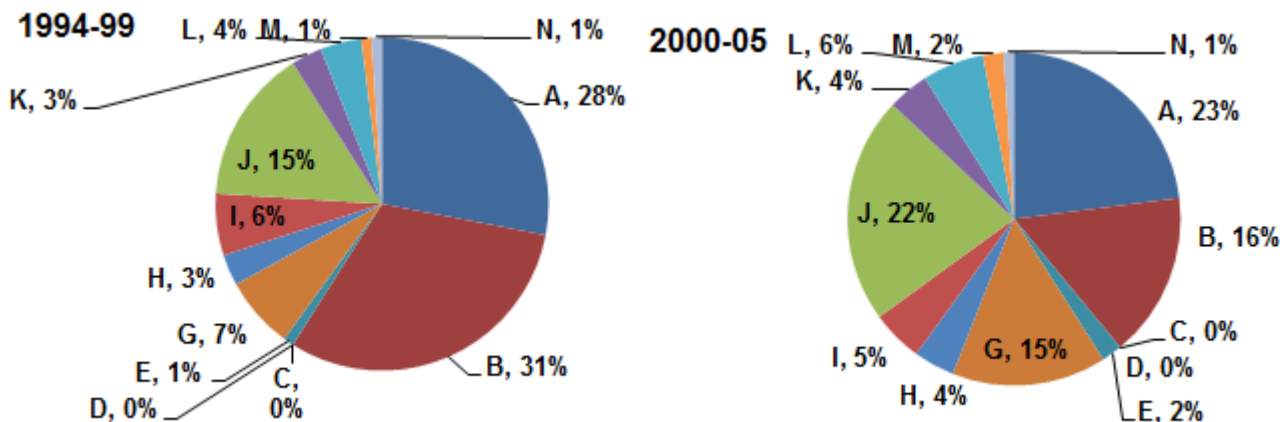
Ελλάδα: σημαντική υστέρηση στις επιχειρηματικές δαπάνες για R&D και στις άμεσες ξένες επενδύσεις σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους

Όμως, δεν είναι όλες οι τάσεις προβληματικές
 Σημαντική πρόοδος έχει επιτευχθεί τα τελευταία έτη σε σχέση
 με τη διαφοροποίηση του ελληνικού εξαγωγίμου προϊόντος σε
 όρους δομής εξαγωγών και γεωγραφικού προορισμού

Μερίδιο εξαγωγών κύριων κλάδων της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας (% επί του συνόλου)

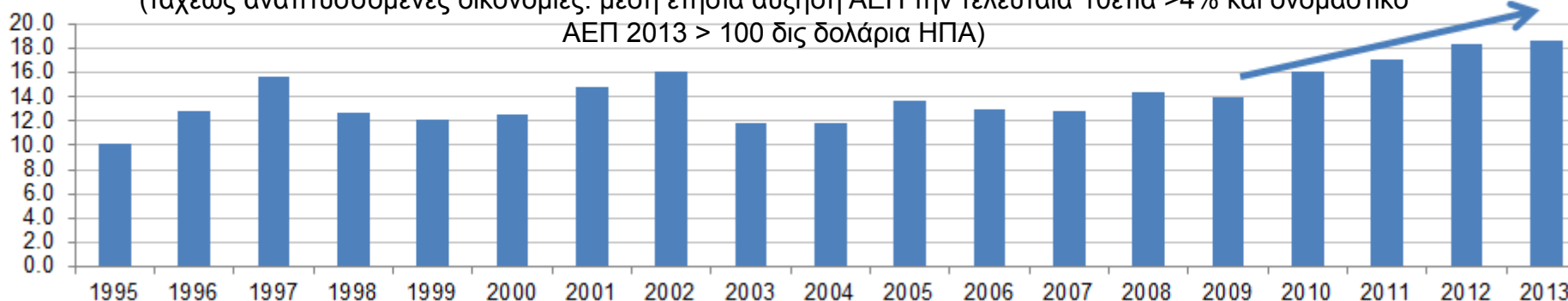

A	τρόφιμα, ποτά & καπνός
B	κλωστοϋφαντουργία & συναφή
C	δέρμα & συναφή
D	ξύλο & προϊόντα
E	χαρτί & συναφή
G	χημικά και συναφή
H	καουτσούκ & πλαστικές ύλες
I	λοιπά & πλαστικά ορυκτά
J	βασικά μέταλλα & κατασκ. μετάλλου
K	μηχανήματα & εξοπλισμός
L	ηλεκτρολογικά & οπτικά
M	εξοπλισμός μεταφορών
N	άλλα

Αύξηση των εξαγωγών της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας σε ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες τα τελευταία έτη, αν και σε ελαφρώς μικρότερο βαθμό σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης

Εξαγωγές της μεταποιητικής βιομηχανίας της Ελλάδας στις 27 πλέον ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες ως % του συνόλου των εξαγωγών της ελληνικής μεταποίησης
 (ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες: μέση ετήσια αύξηση ΑΕΠ την τελευταία 10ετία >4% και ονομαστικό ΑΕΠ 2013 > 100 δις δολάρια ΗΠΑ)

Εξαγωγές της μεταποιητικής βιομηχανίας της Ελλάδας στις 27 πλέον ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες (% του συνόλου των εξαγωγών της ελληνικής μεταποίησης) σε σχέση με τον αντίστοιχο μέσο της Ευρωζώνης

Στο βαθμό που η πρόσφατη αύξηση της συγκέντρωσης των ελληνικών εξαγωγών ενισχύει το βαθμό μονοπωλιακής δύναμης (market power) των εξαγωγικών επιχειρήσεων, η διαδικασία αυτή πρέπει να συνεχισθεί και να ενταθεί μέσω πχ. συγχωνεύσεων & εξαγορών σε σημαντικούς κλάδους της μεταποιητικής βιομηχανίας

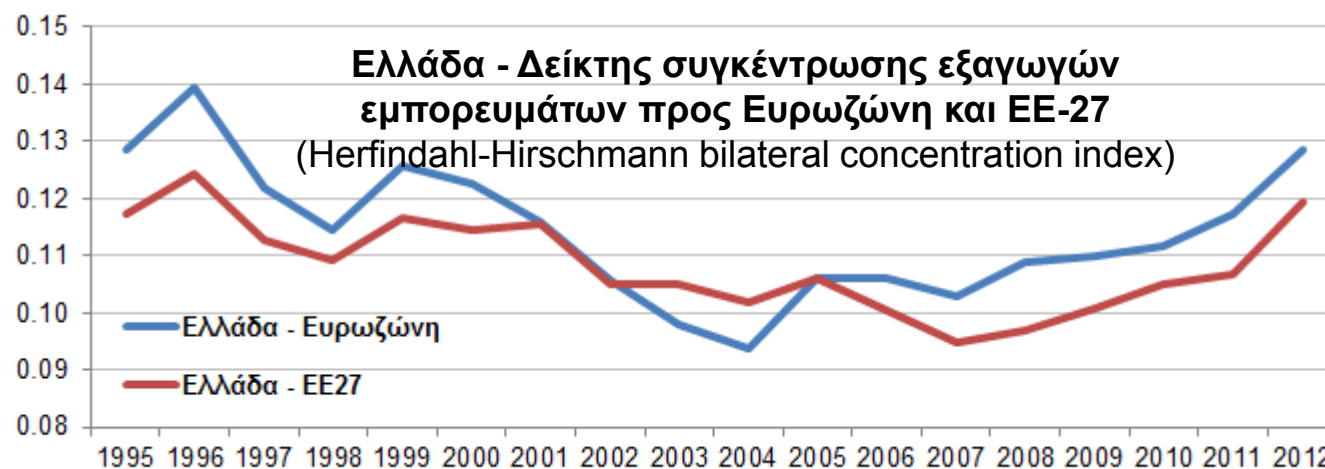

Ο δείκτης συγκέντρωσης Herfindahl-Hirschmann:

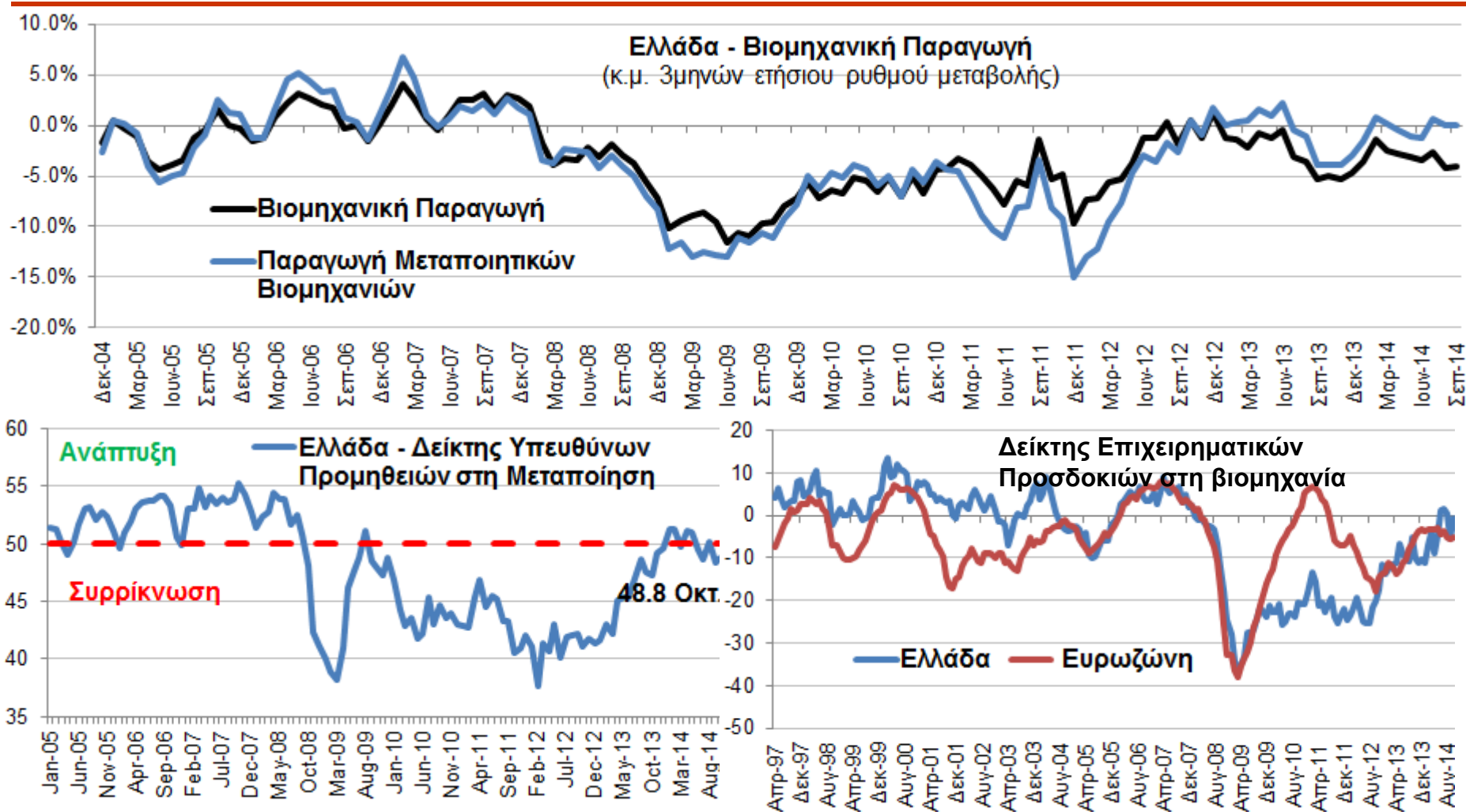
Αποτελεί μέτρο του βαθμού συγκέντρωσης της αγοράς

Δείχνει εάν οι εξαγωγές μιας χώρας ή ομάδας χωρών επικεντρώνονται σε ορισμένα προϊόντα ή εναλλακτικά διανέμονται με πιο ομοιογενή τρόπο ανάμεσα σε μια σειρά από προϊόντα

Λαμβάνει τιμές από 0 (μηδενική συγκέντρωση) έως 1 (μέγιστη συγκέντρωση)

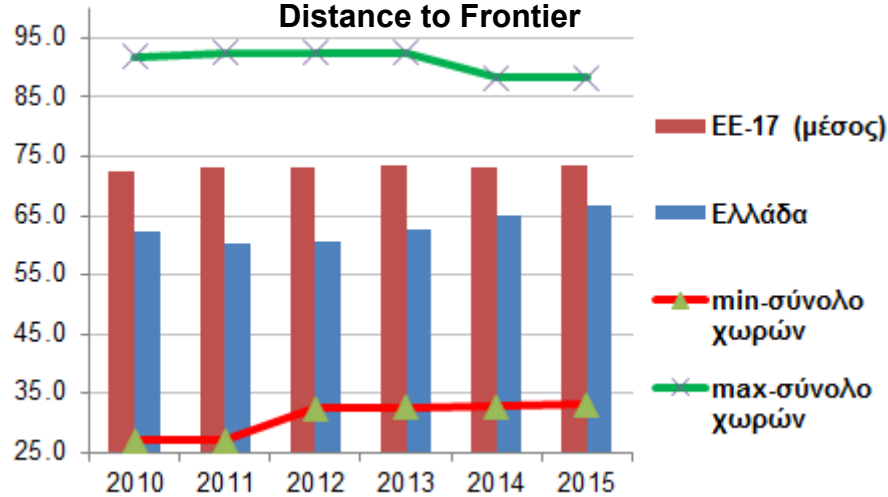
Εμφανή σημάδια ανάκαμψης στην εγχώρια βιομηχανική και μεταποιητική δραστηριότητα

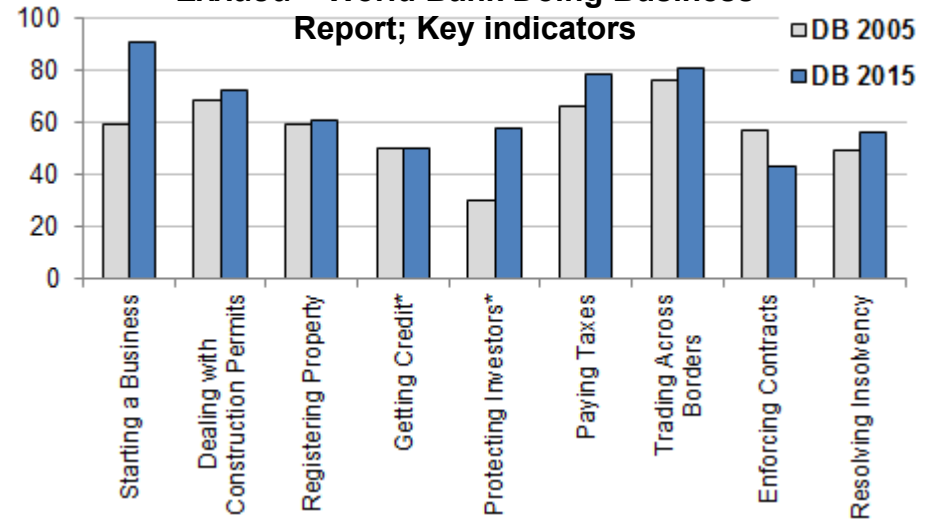
Ελλάδα - Σημαντική πρόοδος σε σειρά διεθνών δεικτών για την ανταγωνιστικότητα, το εγχώριο επιχειρηματικό περιβάλλον και τη διακυβέρνηση αν και απαιτείται περαιτέρω βελτίωση για να γεφυρωθεί η απόσταση από την υπόλοιπη Ευρωζώνη

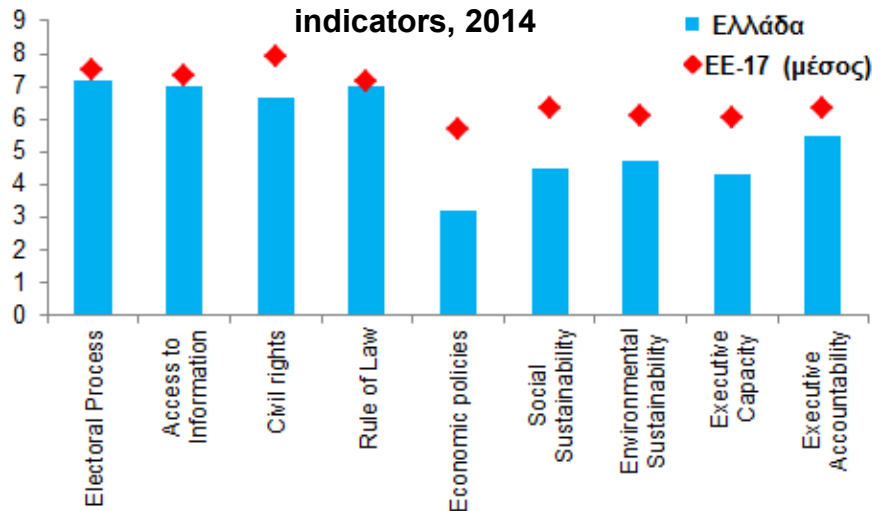
World Bank Doing Business Report; Distance to Frontier

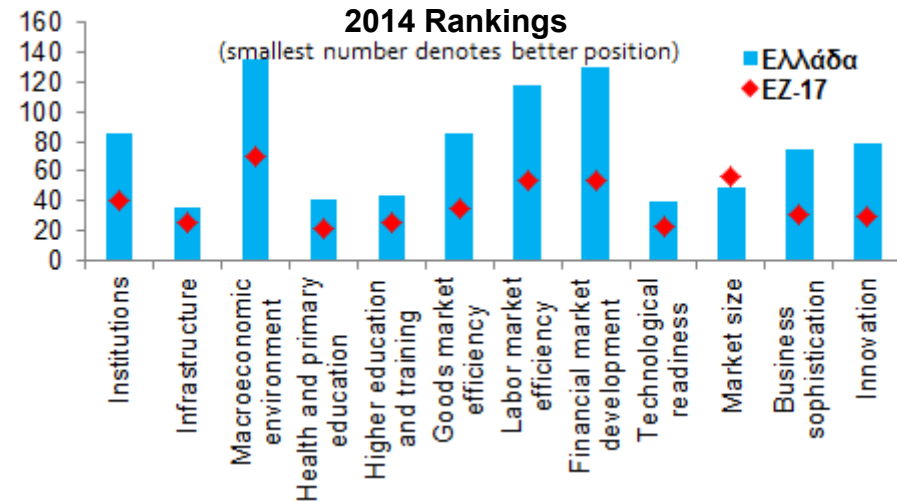
Ελλάδα – World Bank Doing Business Report; Key indicators

OECD Sustainable Governance indicators, 2014

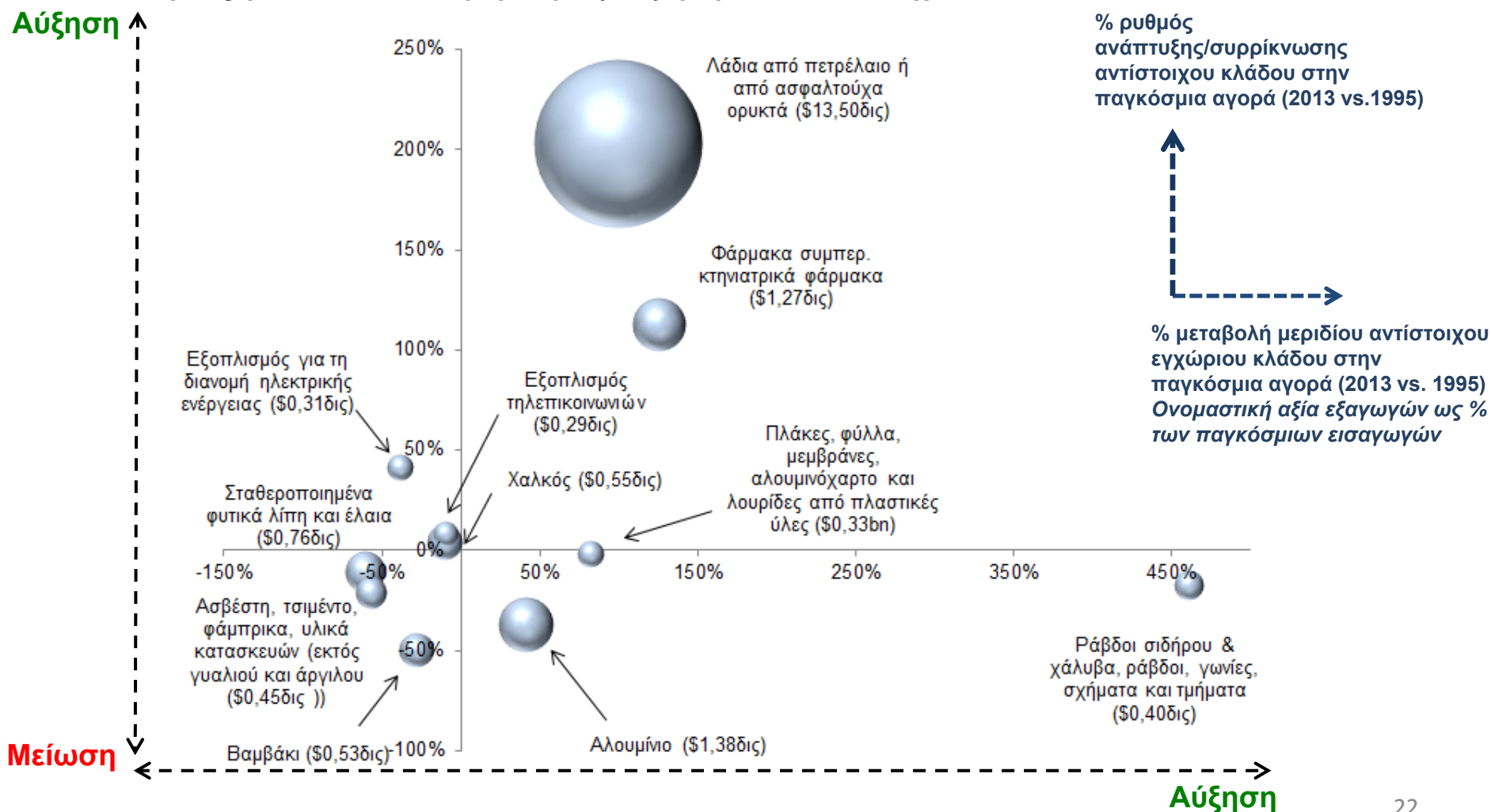
WEF: Global Competitiveness Indicator, 2014 Rankings

Εξέλιξη μεριδίου σημαντικών κλάδων της ελληνικής βιομηχανίας σε αναπτυσσόμενες/συρρικνούμενες διεθνείς αγορές και δραστηριότητες

Μέγεθος φυσαλίδων ανάλογο με την αξία εξαγωγών του αντίστοιχου κλάδου το 2013

**Οικονομετρική μελέτη της Eurobank για τους
προσδιοριστικούς παράγοντες και τις προοπτικές των
ελληνικών εξαγωγών**

Δρ. Πλάτων Μονοκρούσος
Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής
Chief Market Economist
Eurobank

Δρ. Δημήτρης Θωμάκος
Καθηγητής Εφαρμοσμένης Οικονομετρίας
Πρόεδρος Σχολής Οικονομίας, Διοίκησης και
Πληροφορικής
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

EUROBANK

**GREEK EXPORTS
CONVENTION**

Μεθοδολογικές σημειώσεις & σύνοψη οικονομετρικής μελέτης για τις ελληνικές εξαγωγές – Μέρος 1^ο

- Στη μελέτη χρησιμοποιήθηκαν χρονοσειρές της αξίας των εξαγωγών αγαθών (πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.), εποχικά προσαρμοσμένες και αποπληθωρισμένες με το δείκτη τιμών παραγωγού για τις εξαγωγές (μηνιαία στοιχεία περιόδου *Jan.1998 – Δεκ. 2013*, βάσει ανάλυσης συνδυασμένης ονοματολογίας – SITC)
- Αρχικά, οι χρονοσειρές εξετάστηκαν ως προς τα στατιστικά τους χαρακτηριστικά για τον προσδιορισμό του κατάλληλου τρόπου ανάλυσης και υποδειματοποίησης
- Στη συνέχεια, δημιουργήθηκαν οικονομετρικά υποδείγματα για την ερμηνεία της *μεταβλητότητας* της πραγματικής αξίας των εξαγωγών μέσω της μεταβλητότητας σειράς ερμηνευτικών μεταβλητών όπως:
 - η **διεθνής ζήτηση**
 - η **ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας βάσει των σχετικών τιμών καταναλωτή και του εργατικού κόστους ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος έναντι των εμπορικών εταίρων**
 - μια σειρά άλλων (μετρήσιμων) παραγόντων που δε σχετίζονται με το κόστος παραγωγής αλλά επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, όπως δείκτες ποιότητας διακυβέρνησης και λειτουργίας των αγορών καθώς επίσης βαθμός πρόσβασης των επιχειρήσεων στον τραπεζικό δανεισμό
- Βάσει των υποδειγμάτων αυτών προέκυψαν εκτιμήσεις για τις **μέσες ιστορικές ελαστικότητες της πραγματικής αξίας των εξαγωγών ανά κλάδο και συνολικά**. Οι ελαστικότητες αυτές αφορούν τη **βραχυχρόνια και τη μακροχρόνια επίδραση** των μεταβολών της διεθνής ζήτησης και της πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας στις ελληνικές εξαγωγές (οι εκτιμήσεις των ελαστικότητων αυτών παρουσιάζουν στατιστική σταθερότητα διαχρονικά)
- Τα αποτελέσματα της ανωτέρω ανάλυσης δείχνουν ότι η **διεθνής ζήτηση επηρεάζει σε μεγαλύτερο βαθμό τις εξαγωγές από ότι η πραγματική ισοτιμία**. Εντούτοις, και οι δύο αυτές μεταβλητές είναι ισχυρά στατιστικά σημαντικές (και έχουν το θεωρητικά σωστό πρόσημο)
- Τα ανωτέρω υποδείγματα μας έδωσαν επίσης εκτιμήσεις για τη δυνητική επίδραση σειράς άλλων παραγόντων που δε σχετίζονται με το κόστος παραγωγής αλλά επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα και την επίδοση των ελληνικών εξαγωγών. Οι εν λόγω εκτιμήσεις έδειξαν ότι για μια σειρά τέτοιων παραγόντων υπάρχει στατιστικά ισχυρή σχέση που δυνητικά επηρεάζει τις εξαγωγές, πάνω και πέρα από τους παράγοντες της διεθνούς ζήτησης και της πραγματικής ισοτιμίας (Μεθοδολογικές σημειώσεις – Μέρος 2)

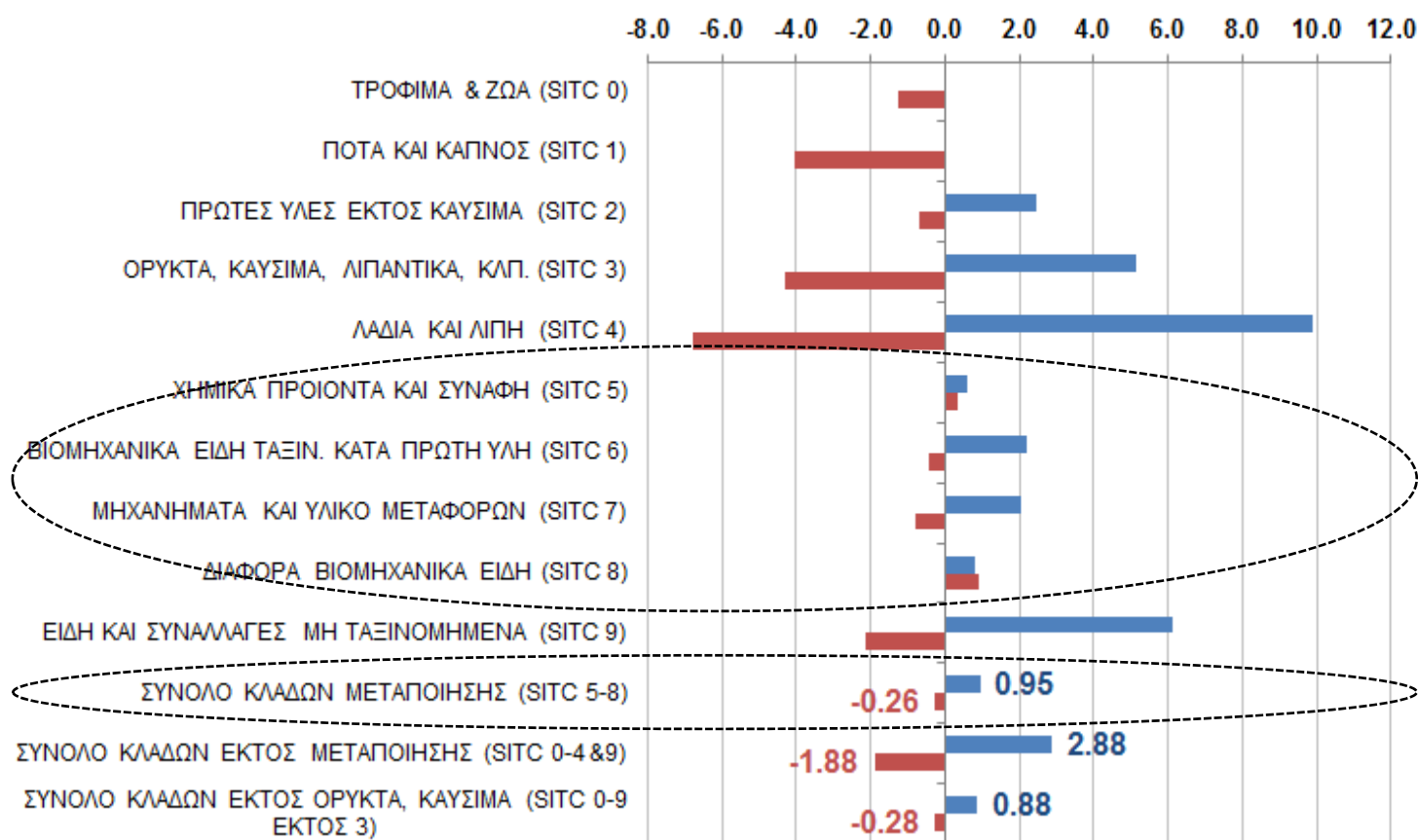
Μακροχρόνια επίδραση εξωτερικής ζήτησης & πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας στις εξαγωγές αγαθών

Εκτιμώμενες μακροχρόνιες ελαστικότητες

(% αύξησης/μείωσης εξαγωγών για κάθε 1% αύξησης/μείωσης της ερμηνευτικής μεταβλητής)

- Μακροχρόνια επίδραση εξωτερικής ζήτησης
- Μακροχρόνια επίδραση πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας

Ερμηνευτικές μεταβλητές

GDP37

Σταθμισμένος δείκτης όγκου ΑΕΠ 37 εμπορικών εταίρων βάσει του μεριδίου εξαγωγών της Ελλάδας στις αντίστοιχες αγορές

REER_138

Πραγματική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία της Ελλάδας έναντι 138 εμπορικών εταίρων βάσει του σχετικού ΔTK (σύνολο οικονομίας)

ULC_NCB_30

Πραγματική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία της Ελλάδας έναντι 30 εμπορικών εταίρων βάσει του σχετικού κόστους ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος (επιχειρηματικός τομέας)

Εκτιμώμενες μακροχρόνιες ελαστικότητες (% αύξησης/μείωσης εξαγωγών για κάθε 1% αύξησης/μείωσης της ερμηνευτικής μεταβλητής)

	Τάση / Trend	Τάση πριν το 2008 / Trend before 2008	Τάση μετά το 2008 / Trend after 2008	Εξωτερική ζήτηση	Επίδραση εξωτερικής ζήτησης στις εξαγωγές	Χρονική υστέρηση επίδρασης της εξωτερικής ζήτησης στις εξαγωγές (# μηνών)	Μακροχρόνια επίδραση εξωτερικής ζήτησης στις εξαγωγές	Δείκτης πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας της Ελλάδας έναντι εμπορικών εταίρων (REER)	Επίδραση πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας στις εξαγωγές	Χρονική υστέρηση επίδρασης της πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας στις εξαγωγές (# μηνών)	Μακροχρόνια επίδραση πραγματικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας στις εξαγωγές	R ²
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΖΩΑ (SITC 0)	NA	0.0009	NA	NA	NA	NA	NA	REER_138	-0.4400	3	-1.2571	57%
ΠΟΤΑ & ΚΑΠΝΟΣ (SITC 1)	-0.0020	NA	NA	NA	NA	NA	NA	ULC_NCB_30	-2.5100	1	-4.0484	42%
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ ΕΚΤΟΣ ΚΑΥΣΙΜΑ (SITC 2)	NA	NA	NA	GDP37	1.3600	6	2.4727	ULC_NCB_30	-0.4100	3	-0.6949	28%
ΟΡΥΚΤΑ, ΚΑΥΣΙΜΑ κ.α. (SITC 3)	NA	0.0060	NA	GDP37	1.7400	1	5.1176	REER_138	-1.4700	1	-4.3235	91%
ΛΑΔΙΑ & ΛΙΠΗ (SITC 4)	NA	NA	NA	GDP37	2.9700	7	9.9000	REER_138	-2.0300	7	-6.7667	66%
ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ κ.α. (SITC 5)	-0.0050	0.0157	0.0090	GDP37	0.6100	1	0.6100	REER_138	0.3500	1	0.3500	91%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΕΙΔΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΠΡΩΤΗ ΥΛΗ (SITC 6)	NA	0.0030	NA	GDP37	1.5100	2	2.2206	REER_138	-0.2800	2	-0.4118	67%
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ & ΥΛΙΚΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (SITC 7)	NA	0.0037	-0.0060	GDP37	2.0300	4	2.0300	REER_138	-0.8200	4	-0.8200	42%
ΔΙΑΦΟΡΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΕΙΔΗ (SITC 8)	NA	-0.0038	-0.0048	GDP37	0.7800	8	0.7800	REER_138	0.9000	1	0.9000	95%
ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΑ (SITC 9)	NA	0.0100	NA	GDP37	6.1300	1	6.1300	REER_138	-2.1300	1	-2.1300	54%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ (SITC 5-8)	NA	0.0032	-0.0033	GDP37	0.9500	1	0.9500	REER_138	-0.2600	1	-0.2600	77%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΩΝ ΕΚΤΟΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ (SITC 0-4 & 9)	0.0013	NA	NA	GDP37	0.7500	1	2.8846	REER_138	-0.4900	6	-1.8846	88%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΩΝ ΕΚΤΟΣ ΟΡΥΚΤΑ & ΚΑΥΣΙΜΑ (SITC 0-9 ΕΚΤΟΣ 3)	NA	0.0027	-0.0019	GDP37	0.8800	3	0.8800	REER_138	-0.2800	3	-0.2800	69%

Μεθοδολογικές σημειώσεις & σύνοψη οικονομετρικής μελέτης για τις ελληνικές εξαγωγές – Μέρος 2^ο

Τα υποδείγματα που εκτιμήθηκαν περιλαμβάνουν και μεταβλητές που αποτυπώνουν ποσοτικά έναν αριθμό (>20) ποιοτικών προσδιοριστικών παραγόντων της ανταγωνιστικότητας. Μεταξύ των παραγόντων αυτών, οι ακόλουθοι εκτιμήθηκαν ως (ισχυρά) στατιστικά σημαντικοί, πάνω και πλέον από τη διεθνή ζήτηση και την πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία

Ερμηνευτικές μεταβλητές εκτιμώμενων υποδειγμάτων που έχουν βρεθεί να είναι από κοινού στατιστικά σημαντικές (jointly significant)

- ❑ **Μέγεθος αγοράς (market size).** Πηγή: *World Economic Forum Global Competitiveness Report*. Μετρά το μέγεθος της εγχώριας αγοράς βάσει της σχετικής αξίας των εισαγωγών και των εξαγωγών σε όρους αγοραστικής δύναμης
- ❑ **Διαδικασίες έναρξης επιχείρησης (starting a business).** Πηγή: *Doing Business Report της Παγκόσμιας Τράπεζας*. Μετρά το χρόνο, το κόστος και τον αριθμό των απαιτούμενων διαδικασιών για την έναρξη μιας νέας επιχείρησης
- ❑ **Πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό (getting credit).** Πηγή: *Doing Business Report της Παγκόσμιας Τράπεζας*. Μετρά την διαθεσιμότητα, την ποιότητα και την προσβασιμότητα των πληροφοριών από τους δανειστές για τις δανειοδοτούμενες επιχειρήσεις
- ❑ **Διαδικασίες για πληρωμή φόρων (paying taxes).** Πηγή: *Doing Business Report της Παγκόσμιας Τράπεζας*. Μετρά το ύψος της φορολόγησης και των υποχρεωτικών εισφορών που επιβαρύνουν μια μεσαίου-μεγέθους επιχείρηση καθώς και τον χρόνο, το κόστος και τον αριθμό των διαδικασιών για την πληρωμή τους
- ❑ **Διαδικασίες για επίλυση εμπορικών διαφορών (enforcing contracts).** Πηγή *Doing Business Report της Παγκόσμιας Τράπεζας*. Μετρά τον χρόνο, το κόστος και τον αριθμό των απαιτούμενων διαδικασιών για την επίλυση εμπορικών διαφορών στα δικαστήρια

Μεθοδολογικές σημειώσεις & σύνοψη της οικονομετρικής μελέτης για τις ελληνικές εξαγωγές – Μέρος 2^ο

Τα υποδείγματα που εκτιμήθηκαν περιλαμβάνουν και μεταβλητές που αποτυπώνουν ποσοτικά έναν αριθμό (>20) ποιοτικών προσδιοριστικών παραγόντων της ανταγωνιστικότητας. Μεταξύ των παραγόντων αυτών, οι ακόλουθοι εκτιμήθηκαν ως (ισχυρά) στατιστικά σημαντικοί, πάνω και πλέον από τη διεθνή ζήτηση και την πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία

Ερμηνευτικές μεταβλητές που έχουν βρεθεί (σε ατομική βάση) να είναι στατιστικά σημαντικές σε εκτιμώμενα υποδείγματα που επίσης συμπεριλαμβάνουν δείκτες για την εξωτερική ζήτηση και την πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία

- **Τεχνολογικό περιεχόμενο εξαγωγών.** Δείκτης που μετρά την παραγωγή προϊόντων μεταποίησης υψηλής και μεσαίας-υψηλής τεχνολογίας ως ποσοστό της συνολικής παραγωγής της μεταποιητικής βιομηχανίας της Ελλάδας σε σχέση με τους αντίστοιχους δείκτες της ΕΕ 27 και της Γερμανίας. Πηγή στοιχείων Eurostat, Ταξινόμηση NACE, αναθ. 2, διψήφιο επίπεδο
- **Δείκτης συγκέντρωσης εξαγωγών (Herfindahl – Hirschman concentration index).** Δείκτης που μετρά το βαθμό συγκέντρωσης της αγοράς. Στην παρούσα μελέτη, ο εν λόγω δείκτης δείχνει εάν οι εξαγωγές εμπορευμάτων της Ελλάδας προς τις χώρες της ΕΕ-27 και τον κόσμο επικεντρώνονται σε ορισμένα προϊόντα ή εναλλακτικά διανέμονται με πιο ομοιογενή τρόπο ανάμεσα σε μια σειρά από προϊόντα. Πηγή στοιχείων UNCTAD.
- **Σχετικός δείκτης προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων.** Λόγος αποθέματος ξένων άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα (% ΑΕΠ) προς απόθεμα ξένων άμεσων επενδύσεων στην ΕΕ-27 (% ΑΕΠ). Πηγή στοιχείων: UNCTAD, OECD, & IMF
- **Ποιότητα ρυθμιστικού πλαισίου (regulatory quality).** Πηγή: Παγκόσμια Τράπεζα. Δείκτης που μετράει την αντίληψη για την ικανότητα των αρχών ενός κράτους να διαμορφώσουν και να εφαρμόσουν υγιείς πολιτικές και ρυθμίσεις που προωθούν την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα

Έρευνα σε εξαγωγικές επιχειρήσεις
παρουσίαση ευρημάτων

Eurobank

Κατάρτιση ερωτηματολογίου και
καθορισμός δείγματος

TNS ICAP

Διεξαγωγή έρευνας και παρουσίαση
ευρημάτων

EUROBANK

**GREEK EXPORTS
CONVENTION**

Περιεχόμενα

<hr/>		<hr/>	
1		4	
Επιχειρηματικός στόχος	3	Διερεύνηση εμποδίων για την εξαγωγική δραστηριότητα	19
<hr/>		<hr/>	
2		5	
Μεθοδολογία & δείγμα	5	Στοιχεία συνεργασίας	34
<hr/>		<hr/>	
3			
Εξαγωγική δραστηριότητα πελατολογίου Eurobank	7		
<hr/>			

Επιχειρηματικός Στόχος

Πηγή: TNS ICAP, Eurobank

Εντοπισμός κινήτρων & αντικινήτρων για τις ελληνικές εξαγωγές και προτάσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξή τους

- Η Eurobank έχει επενδύσει τα τελευταία χρόνια στην ενθάρρυνση και τη στήριξη του εξαγωγικού προσανατολισμού των ελληνικών επιχειρήσεων.
- Προς αυτή την κατεύθυνση έχει αναλάβει μια σειρά πρωτοβουλιών και έχει δημιουργήσει εξειδικευμένα προϊόντα που διευκολύνουν το εξαγωγικό κύκλωμα.
- Τα ανωτέρω είχαν σαν αποτέλεσμα την κατάκτηση σημαντικού μεριδίου αγοράς και την προτίμηση της Eurobank ως *bank of reference* για τις συναλλαγές που σχετίζονται με εξαγωγές και εισαγωγές.
- Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την αλλαγή του μοντέλου της ελληνικής οικονομίας και τη μεταστροφή του προς τις εξαγωγές και την εξωστρέφεια. Ωστόσο, τα τελευταία στοιχεία δείχνουν σημάδια κόπωσης.
- Η Eurobank, ως τράπεζα αναφοράς για τις εξαγωγές, παίρνει την πρωτοβουλία να πραγματοποιήσει μια μακροοικονομική μελέτη με στόχο να εντοπιστούν οι παθογένειες που εμποδίζουν την ανάπτυξη των εξαγωγών της χώρας και προτείνει απαραίτητες θεσμικές παρεμβάσεις.
- Μέρος της μελέτης είναι και η παρουσίαση της άποψης των επιχειρήσεων.

Μεθοδολογία & δείγμα (*)

Μεθοδολογία

25' CATI

Ποσοτική τηλεφωνική έρευνα (CATI)

Μέση διάρκεια συνέντευξης 25' με 2 ανοιχτές ερωτήσεις

Προφίλ & Έκταση Δείγματος

n=222

Επιχειρήσεις οι οποίες το τελευταίο έτος πραγματοποίησαν εξαγωγές τουλάχιστον € 100.000

Η δειγματοληψία έγινε με βάση λίστες πελατών που δόθηκαν από τα πελατολόγια της Eurobank. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις είχαμε τη δυνατότητα επικοινωνίας με συγκεκριμένο εκπρόσωπό τους, τον ίδιο τον επιχειρηματία, το Γενικό Διευθυντή, ή το Διευθυντή εξαγωγών.

Μεγάλες: n=142 + Μικρές n=80

Η έρευνα διήρκησε από τις 8/10 μέχρι τις 22/10 του 2014

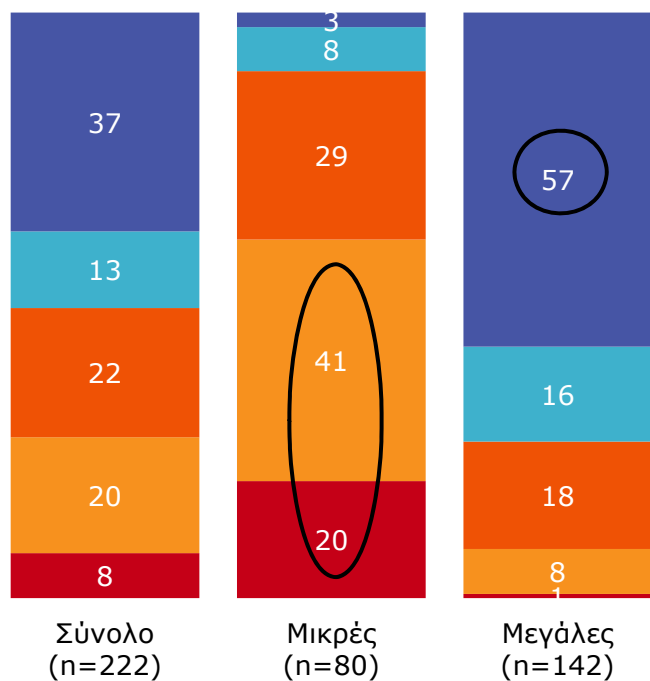
Πηγή: Eurobank, TNS ICAP

(*) Σημειώνεται ότι οι επιχειρήσεις που συμπεριλαμβάνονται στην έρευνα κρίνονται «**υγιείς**», βάσει σχετικών κριτηρίων επιλογής που καθορίστηκαν από τις αρμόδιες διευθύνσεις της Eurobank

6 στις 10 μεγάλες επιχειρήσεις (57%) δηλώνουν κύκλο εργασιών για το 2013 μεγαλύτερο από €10.000.000, το ½ του οποίου προέρχεται από εξαγωγές

- Κύκλος εργασιών 2013**

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

■ 10.000.001 και πάνω ■ 5.000.0001- 10.000.000 ευρώ
 ■ 2.500.0001- 5.000.000 ευρώ ■ 1.000.0001- 2.500.000 ευρώ
 ■ 500.000- 1.000.000 ευρώ

- Μέσος όρος επιχειρήσεων που είχαν πάνω από 50% του κύκλου εργασιών τους το 2013 σε εξαγωγές**

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

Πηγή: TNS ICAP, Eurobank, δείγμα 222 επιχειρήσεων

Οι κύριες δραστηριότητες των επιχειρήσεων του δείγματος, ανεξάρτητα από το μέγεθος, είναι τρόφιμα & ζώα, βιομηχανικά είδη, μηχανήματα & εξοπλισμός

Κύρια δραστηριότητα επιχείρησης

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

Ερώτηση: Ποιο είναι το αντικείμενο / η κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

Πηγή: TNS ICAP, Eurobank, δείγμα 222 επιχειρήσεων

Τα εξαγωγίμα προϊόντα ακολουθούν τη λογική της κύριας δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων

Εξαγωγίμα προϊόντα

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

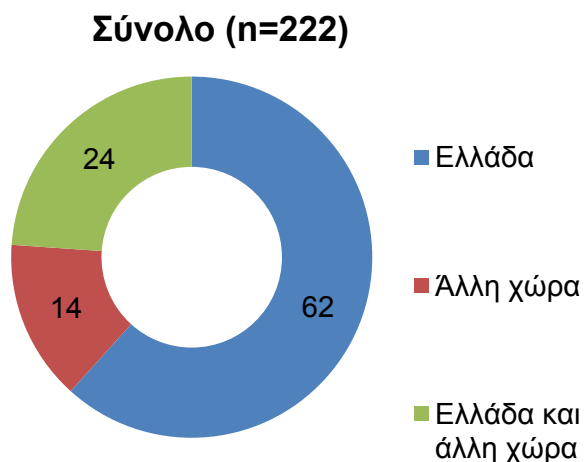
Ερώτηση: Τί είδους προϊόντα εξαγάγετε; (ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ)

Πηγή: TNS ICAP, Eurobank, δείγμα 222 επιχειρήσεων

Η Ελλάδα είναι η χώρα κατασκευής/ παραγωγής του εξαγωγίμου προϊόντος για το 86% των εξαγωγικών επιχειρήσεων, σε αποκλειστική βάση (62%) και λιγότερο σε συνδυασμό με άλλη χώρα (14%)

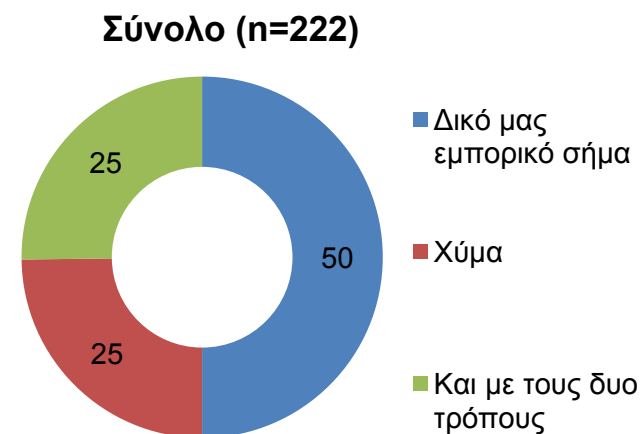
- Χώρα παραγωγής/κατασκευής εξαγόμενων προϊόντων**

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

- Μορφή εξαγόμενου προϊόντος**

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

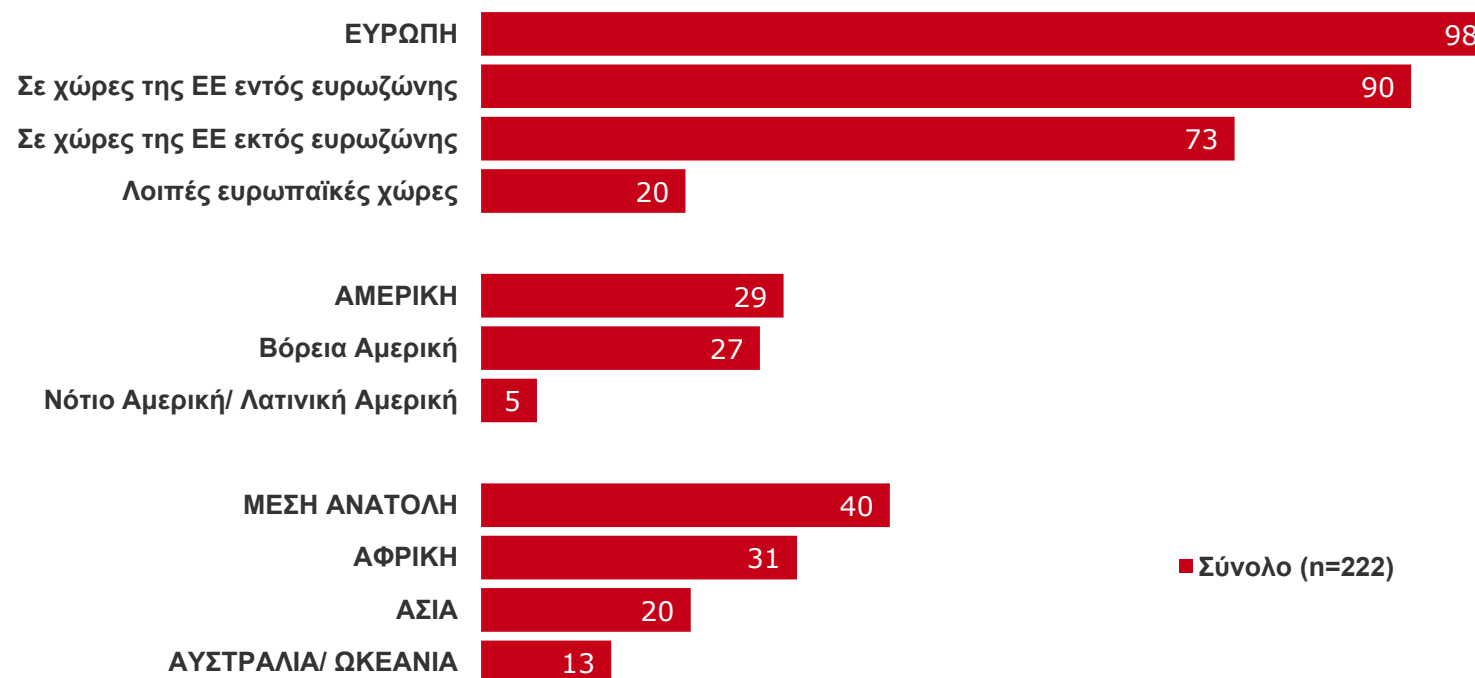
Ερώτηση Α: Πού παράγονται/ κατασκευάζονται τα προϊόντα που εξάγετε; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

Ερώτηση Β: Εξάγετε το προϊόν σας με το δικό σας εμπορικό σήμα ή χύμα; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων δραστηριοποιείται στις ευρωπαϊκές αγορές

Περιοχές όπου εξαγουν – Σύνολο επιχειρήσεων

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

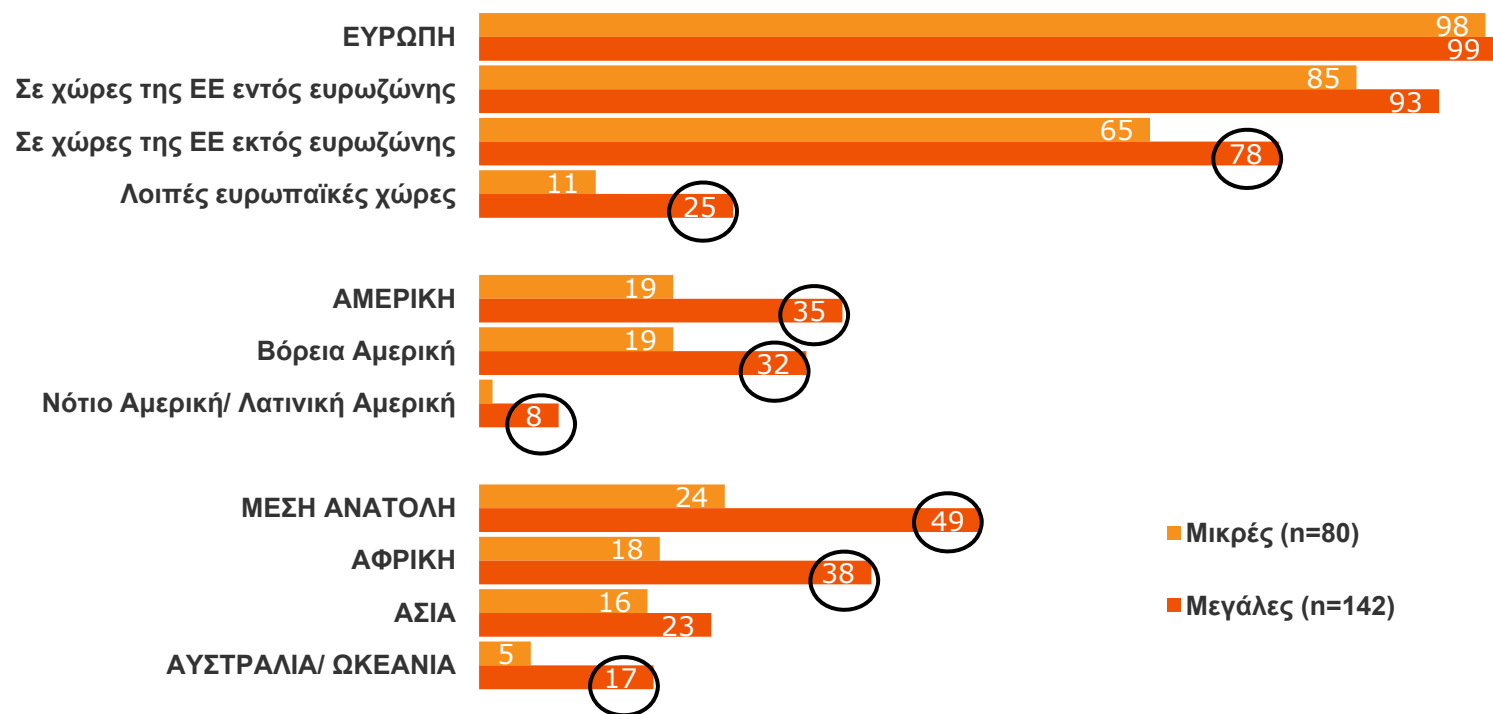

Ερώτηση: Σε ποιες περιοχές κάνετε εξαγωγές προϊόντων σήμερα; (ΔΙΑΒΑΣΕ. ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

Επιπλέον, οι μεγάλες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε μεγαλύτερο βαθμό σε χώρες εκτός Ευρώπης σε σχέση με τις μικρές

Περιοχές όπου εξαγουν – Ανά μέγεθος επιχείρησης

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

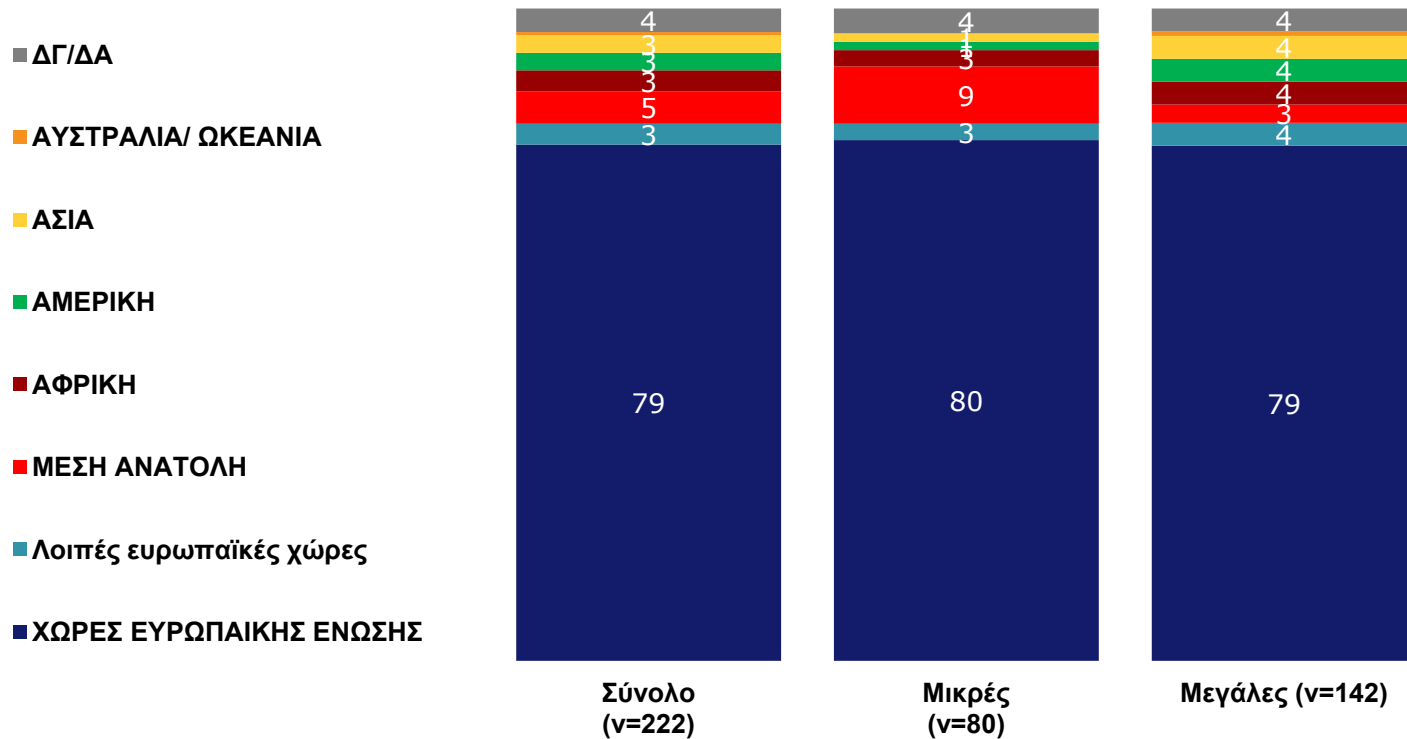

Ερώτηση: Σε ποιες περιοχές κάνετε εξαγωγές προϊόντων σήμερα; (ΔΙΑΒΑΣΕ. ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

Οι επιχειρήσεις δηλώνουν ότι η εξαγωγική τους δραστηριότητα συγκεντρώνεται κυρίως σε χώρες εντός Ε.Ε. και σε μικρότερο βαθμό σε άλλες χώρες

- Περιοχή όπου εξάγουν κυρίως

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

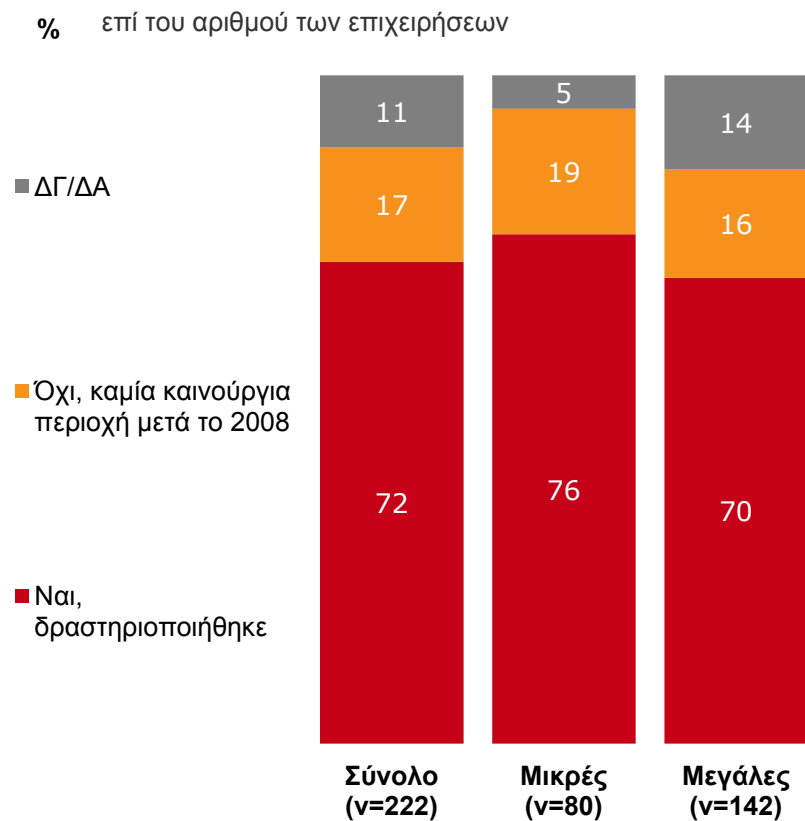

Ερώτηση: Και σε ποια από αυτές δραστηριοποιείστε κυρίως. Ποια είναι δηλαδή η κύρια αγορά σας; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

Πηγή: TNS ICAP, Eurobank, δείγμα 222 επιχειρήσεων

7 στις 10 επιχειρήσεις δραστηριοποιήθηκαν σε νέες αγορές μετά το 2008, κυρίως σε Ευρωπαϊκές. Η επέκταση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας αλλά και η συρρίκνωση της ελληνικής αγοράς εν μέσω κρίσης ήταν οι βασικότεροι λόγοι

• **Δραστηριοποίηση σε νέες αγορές μετά το 2008**

• **Αγορές στις οποίες δραστηριοποιήθηκαν**
Βάση: Όσοι δραστηριοποιήθηκαν

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

Λόγοι εξεύρευσης νέων αγορών
Βάση: Όσοι δραστηριοποιήθηκαν

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

Πηγή: TNS ICAP, Eurobank, δείγμα 222 επιχειρήσεων

Η ποιότητα και η διαφοροποίηση του προϊόντος των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων είναι το βασικό πλεονέκτημά τους σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους στις χώρες αυτές

Σημαντικότερο συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τον ανταγωνισμό στις χώρες που εξάγουν

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

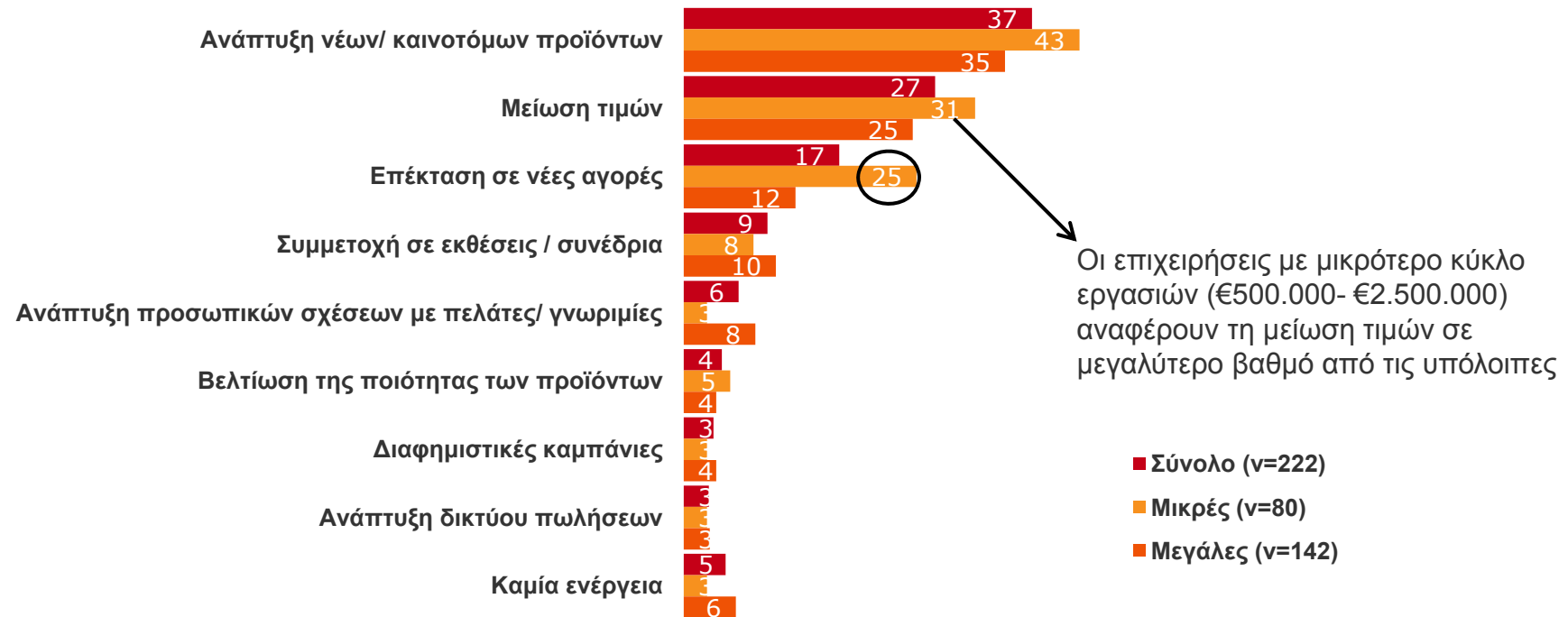
Ερώτηση: Στις χώρες που εξάγετε, ποιο θεωρείτε ότι είναι το σημαντικότερο συγκριτικό πλεονέκτημα της επιχείρησής σας σε σχέση με τους ανταγωνιστές σας σε αυτές τις χώρες; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

Πηγή: TNS ICAP, Eurobank, δείγμα 222 επιχειρήσεων

Κατ' επέκταση, οι επιχειρήσεις επενδύουν σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη των προϊόντων τους προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό, αλλά και στη μείωση των τιμών τους

Ενέργειες αντιμετώπισης ανταγωνισμού και ανάπτυξης εξαγωγών στις χώρες που εξάγουν

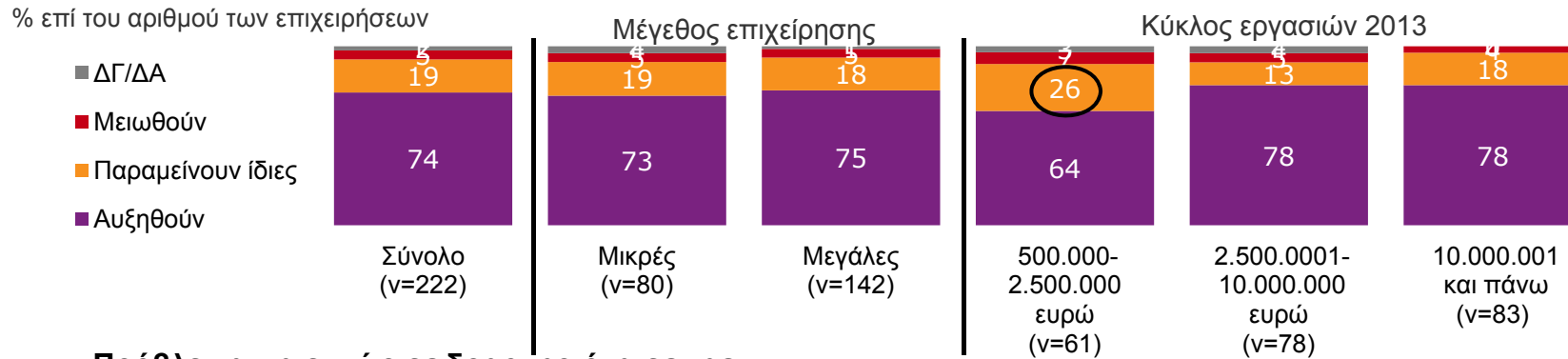
% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

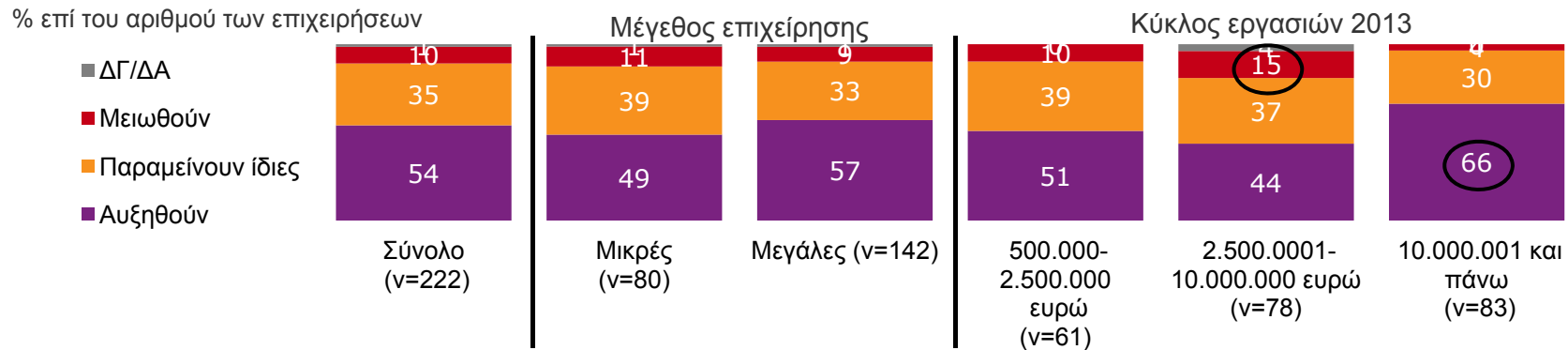
Ερώτηση: Και σε ποιες ενέργειες έχετε προβεί προκειμένου να αντιμετωπίσετε τον ανταγωνισμό και να αναπτύξετε τις εξαγωγές σας σε αυτές τις χώρες; Κάτι άλλο; (ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

Στο σύνολο τους, οι επιχειρήσεις προβλέπουν αύξηση των εξαγωγικών δραστηριοτήτων τους τα επόμενα χρόνια, μεγαλύτερη αυτής των εγχώριων δραστηριοτήτων τους

- **Πρόβλεψη για εξαγωγικές δραστηριότητες της επιχείρησης τα επόμενα δυο χρόνια**

- **Πρόβλεψη για εγχώριες δραστηριότητες της επιχείρησης τα επόμενα δυο χρόνια**

Ερώτηση: Πιστεύετε ότι τα επόμενα δύο χρόνια οι εξαγωγικές/ εγχώριες δραστηριότητες της επιχείρησής σας θα αυξηθούν, θα παραμείνουν ίδιες ή θα μειωθούν; (ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ)

**Διερεύνηση Εμποδίων για την
Εξαγωγική Δραστηριότητα**

EUROBANK

**GREEK EXPORTS
CONVENTION**

Οι κύριες κατηγορίες αντικινήτρων για τις εξαγωγικές διαδικασίες αφορούν το φορολογικό σύστημα, τον τραπεζικό δανεισμό και την απουσία εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού

ΚΟΣΤΟΣ

Υψηλοί φόροι, κόστος δανεισμού, φορολογικό καθεστώς, καθυστέρηση επιστροφής ΦΠΑ, κλπ.

ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Έλλειψη μηχανισμών για υποστήριξη εξαγωγικού προσανατολισμού της ελληνικής οικονομίας, απουσία εθνικής στρατηγικής, κλπ.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Κόστος τραπεζικού δανεισμού, ανοχή σε προβληματικές επιχειρήσεις, κλπ.

Σύνοψη των πλέον σημαντικών αντικινήτρων ανά τομέα

Η χώρα και η αξιοπιστία της

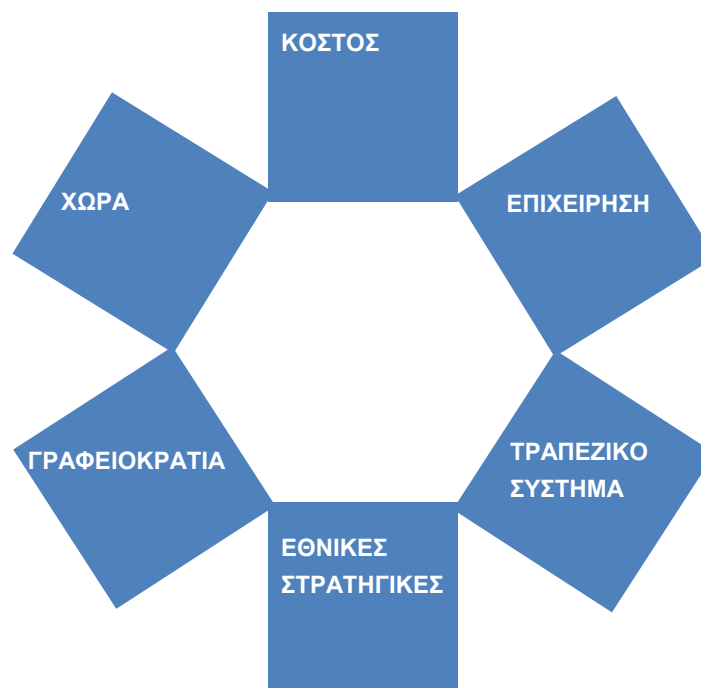
Υποχρεωτική αλλαγή τρόπου πληρωμής	67%
Αποδοχή εγγυητικών επιστολών από εξωτερικό	46%

Διοικητικά, γραφειοκρατικά εμπόδια

Εκτελωνιστικές & τελωνειακές διαδικασίες	41%
--	-----

Εθνικές στρατηγικές για εξαγωγές

Έλλειψη μηχανισμών για υποστήριξη εξαγωγικού προσανατολισμού της ελληνικής οικονομίας	80%
Απουσία εθνικής στρατηγικής	78%

Κόστος παραγωγής και μεταφορών

Υψηλοί φόροι	86%
Κόστος δανεισμού	85%
Φορολογικό καθεστώς	83%
Καθυστέρηση επιστροφής ΦΠΑ	70%

Μέγεθος, λειτουργία, οργάνωση επιχείρησης

Έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού & πλάνων	42%
Αδυναμία διαχείρισης εμπορικού ρίσκου	41%

Εγχώριο τραπεζικό σύστημα & χρηματοδότηση

Κόστος τραπεζικού δανεισμού	73%
Ανοχή σε προβληματικές επιχειρήσεις	69%

Τα σημαντικότερα αντικίνητρα για τις εξαγωγικές δραστηριότητες των επιχειρήσεων αφορούν τις τραπεζικές πιστώσεις, όπως δυσκολία χρηματοδότησης και κόστος δανεισμού, αλλά και το κράτος, όπως φορολογία, επιστροφή ΦΠΑ και γραφειοκρατία

5 σημαντικότερα αντικίνητρα (ανοιχτού τύπου ερώτηση)

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων

Αντικίνητρα που σχετίζονται με τις τραπεζικές πιστώσεις

Αντικίνητρα που σχετίζονται με το κράτος

Ερώτηση: Έχοντας στο μυαλό σας τα αντικίνητρα για τα οποία μόλις συζητήσαμε, ποια είναι κατά την γνώμη σας τα πέντε σημαντικότερα για την εξαγωγική δραστηριότητα της επιχείρησής σας;

Η ευκολότερη δανειοδότηση και τα χαμηλότοκα δάνεια είναι οι κυριότεροι τομείς στους οποίους οι εξαγωγικές επιχειρήσεις επιθυμούν υποστήριξη από τις τράπεζες

Προτεινόμενες ενέργειες υποστήριξης των εξαγωγών των επιχειρήσεων

% επί του αριθμού των επιχειρήσεων	Σύνολο (v=222)	Μικρές (v=80)	Μεγάλες (v=142)
<u>ΠΑΡΟΧΗ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ</u>	38	40	37
Ευκολότερη δανειοδότηση	23	24	23
Ευκολότερη χρηματοδότηση για εξαγωγικές δραστηριότητες	9	11	7
Γρηγορότερη χρηματοδότηση	3	3	4
Ευκολότερη χορήγηση κεφαλαίων κίνησης	3	3	4
<u>ΦΘΗΝΟΤΕΡΗ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗ</u>	32	30	34
Παροχή χαμηλότοκων δανείων/ μείωση των επιτοκίων δανεισμού	18	20	16
Ευνοϊκότεροι όροι στα δάνεια / καλύτεροι όροι	9	9	9
Μείωση του κόστους δανεισμού	8	3	11
<u>ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ</u>	12	16	9
Δανειοδότηση υγιών επιχειρήσεων	10	14	8
Δανειοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων	2	3	1
<u>ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ</u>	12	11	13
Εξειδικευμένο άτομο για τις εξαγωγές στις τράπεζες/ ύπαρξη αρμοδίου	4	3	5
Μείωση γραφειοκρατικών διαδικασιών	4	5	3
Παροχή ασφάλισης πιστώσεων	2	3	2
<u>ΆΛΛΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ</u>	13	6	17
Ενημέρωση/ πληροφόρηση / εκπαίδευση για εξαγωγικές δραστηριότητες	4	3	5
Ειδικό σύμβουλο να βοηθούν την πρόσβαση σε αγορές (να φέρνουν σε επαφή με επιχειρήσεις του εξωτερικού)	3	1	4
Παρουσίαση των εξαγωγικών επιχειρήσεων στα διεθνή forum των τραπεζών	3	1	4

Συμπεράσματα έρευνας σε εξαγωγικές επιχειρήσεις

- ❑ Ο εξαγωγικός προσανατολισμός της ελληνικής οικονομίας κρίνεται άκρως απαραίτητος και οι υγιείς επιχειρήσεις εργάζονται ήδη προς αυτή την κατεύθυνση.
 - Το 45% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι η εξαγωγική τους δραστηριότητα συμμετέχει σε ποσοστό μεγαλύτερο από 50% στο συνολικό τους τζίρο
 - 7 στις 10 επιχειρήσεις προβλέπουν αύξηση των εξαγωγικών δραστηριοτήτων τους μέσα στα επόμενα δύο έτη
 - 7 στις 10 επιχειρήσεις δραστηριοποιήθηκαν σε νέες αγορές μετά το 2008. Κυριότεροι λόγοι ήταν η συρρίκνωση της ελληνικής αγοράς και η επιθυμία επέκτασης της επιχειρηματικής δραστηριότητας τους

- ❑ Βασικότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τον ανταγωνισμό των χωρών που εξάγουν, όπως ιεραρχούνται από τις επιχειρήσεις, είναι η ποιότητα και διαφοροποίηση των προϊόντων καθώς και η τιμή πώλησης
 - Οι επιχειρήσεις επενδύουν κατά προτεραιότητα στην ανάπτυξη νέων προϊόντων και στην επέκταση τους σε νέες αγορές
 - Ωστόσο δίνουν λιγότερη έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με τη συμμετοχή τους σε εκθέσεις, την προώθηση και την προβολή των προϊόντων τους μέσω π.χ. πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη σχέσεων/δικτύου πελατών, διαφημιστικές καμπάνιες

- ❑ Εντοπίζονται σημαντικά αντικίνητρα σε μια σειρά από τομείς
 - Το υφιστάμενο φορολογικό καθεστώς και το υψηλό κόστος δανεισμού αποτελούν βασικά αντικίνητρα για την εξαγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων
 - Η έλλειψη μηχανισμών υποστήριξης του εξαγωγικού προσανατολισμού της ελληνικής οικονομίας είναι το βασικό αντικίνητρο που αφορά τις εθνικές στρατηγικές για εξαγωγές
 - Διοικητικά και γραφειοκρατικά εμπόδια, αποτέλεσμα υφιστάμενων εκτελωνιστικών και τελωνειακών διαδικασιών
 - Θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της επιχείρησης, κυρίως στον τομέα του στρατηγικού σχεδιασμού
 - Στις προτεινόμενες ενέργειες για την υποστήριξη των εξαγωγών των επιχειρήσεων από τις τράπεζες τονίζονται θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση γραφειοκρατικών διαδικασιών καθώς και αλλά που συνδέονται με τον εκσυγχρονισμό και την εξωστρέφεια τους μέσω π.χ. ενημέρωσης/πληροφόρησης/εκπαίδευσης για τις εξαγωγικές δραστηριότητες, συνεργασία με ειδικούς συμβούλους για την καλύτερη δικτύωση με πελάτες, παρουσίαση των επιχειρήσεων σε διεθνή forums.

**Ανταγωνιστικότητα, εξωστρέφεια, κίνητρα και αντικίνητρα
για τις ελληνικές εξαγωγές**

Συμπεράσματα μελέτης & προτάσεις πολιτικής

EUROBANK

**GREEK EXPORTS
CONVENTION**

Προτάσεις πολιτικής Εθνικό επίπεδο

Ανταγωνιστικότητα ως πρωταρχικός στόχος εθνικής στρατηγικής
Δημιουργία Εθνικού Παρατηρητηρίου για την Ανταγωνιστικότητα
(συμμετοχή ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τεχνικών & τεχνολογικών ινστιτούτων και ιδιωτικού τομέα)
Βελτίωση υποδομών – δρόμοι, λιμάνια, αεροδρόμια

- ενίσχυση εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού για τις εξαγωγές & τις ξένες άμεσες επενδύσεις
- υποστήριξη σε εξωστρεφείς στρατηγικές πωλήσεων
- διοργάνωση εμπορικών αποστολών
- δημιουργία εργαλείων δικτύωσης & προβολής
- ενίσχυση οικονομικής διπλωματίας
- άρση τυχόν αλληλοεπικαλυπτούμενων αρμοδιοτήτων

Διασφάλιση κλίματος μακροοικονομικής σταθερότητας

- συνετή δημοσιονομική πολιτική
- ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου
- ποιότητα & αποτελεσματικότητα θεσμικού περιβάλλοντος

Εντατικοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στις αγορές προϊόντων & υπηρεσιών / βελτίωση κανονιστικού πλαισίου

- ενίσχυση ανταγωνιστικότητας
- βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος
- υποστήριξη καινοτομίας

Βελτίωση φορολογικού καθεστώτος

- απλοποίηση φορολογικού συστήματος
- μείωση φορολογίας
- εξυγίανση καθεστώτος επιστροφής ΦΠΑ
- κίνητρα για R&D

Άρση διοικητικών & γραφειοκρατικών εμποδίων

- μείωση γραφειοκρατίας & πάταξη διαφθοράς
- βελτίωση υφιστάμενων εκτελωνιστικών & τελωνειακών διαδικασιών
- απλοποίηση μεταφορικών διαδικασιών και διαδικασιών απόκτησης πιστοποιητικών & διενέργειας ελέγχων

Προτάσεις πολιτικής Επιχειρηματικό περιβάλλον & χρηματοπιστωτικό σύστημα

Μέγεθος αγοράς & βαθμός συγκέντρωσης

Πρωώθηση στρατηγικών συνεργασιών (ενδοκλαδικά & διακλαδικά) και αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης (μέσω συγχωνεύσεων & εξαγορών) σε κρίσιμους κλάδους της ελληνικής βιομηχανίας

- οικονομίες κλίμακας
- ευκολότερη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές
- αύξηση μεγέθους εγχώριας αγοράς
- υποκατάσταση εισαγωγών

Ενίσχυση τεχνολογικού περιεχομένου εξαγωγών

Προσανατολισμός εγχώριας παραγωγής, αύξηση μεριδίου εξαγωγών και δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος σε τομείς/ομάδες προϊόντων μεσαίου-υψηλού & υψηλού τεχνολογικού περιεχομένου

- αύξηση μεριδίου εξαγωγών σε ανεπτυγμένες & ταχέως αναπτυσσόμενες οικονομίες
- υψηλή προστιθέμενη αξία
- ενίσχυση ανταγωνιστικότητας εξαγωγίμου προϊόντος
- ταχύτερη ενσωμάτωση στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας (global value chain)

Αύξηση δαπανών για R&D

Αύξηση δαπανών για R&D, προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων, έμφαση στη συνεχή εκπαίδευση/ενημέρωση στελεχών, πρωώθηση συνεργασιών με πανεπιστήμια, τεχνικά & τεχνολογικά ιδρύματα και άλλους φορείς γνώσης και έρευνας

- ενίσχυση τεχνολογικού περιεχομένου παραγωγής
- αύξηση μεριδίου εξαγωγών σε δυναμικούς κλάδους του διεθνούς εμπορίου
- δημιουργία συγκριτικού πλεονεκτήματος

Επαναπροσανατολισμός εξαγωγών

Επαναπροσανατολισμός εξαγωγών προς δυναμικές αγορές και γεωγραφικούς προορισμούς που χαρακτηρίζονται από υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης

- ενίσχυση όγκου εξαγωγών
- αύξηση μεριδίου εξαγωγών σε δυναμικούς κλάδους του διεθνούς εμπορίου

Τραπεζικό σύστημα

Στήριξη υγιών επιχειρήσεων με νέες πιστώσεις και χαμηλότερο κόστος δανεισμού. Μείωση γραφειοκρατικών διαδικασιών & ενημέρωση/πληροφόρηση/εκπαίδευση επιχειρήσεων για τις εξαγωγικές διαδικασίες. Παρουσίαση των επιχειρήσεων σε διεθνή forums και δικτύωση με πελάτες

- στήριξη υγιούς επιχειρηματικότητας & εξωστρέφειας
- τόνωση εξαγωγικής δραστηριότητας

www.eurobank.gr/research

DISCLAIMER

This report has been issued by Eurobank Ergasias S.A. and may not be reproduced in any manner or provided to any other person. Each person that receives a copy by acceptance thereof represents and agrees that it will not distribute or provide it to any other person. This report is not an offer to buy or sell or a solicitation of an offer to buy or sell the securities mentioned herein. Eurobank and others associated with it may have positions in, and may effect transactions in securities of companies mentioned herein and may also perform or seek to perform investment banking services for those companies. The investments discussed in this report may be unsuitable for investors, depending on the specific investment objectives and financial position. The information contained herein is for informative purposes only and has been obtained from sources believed to be reliable but it has not been verified by Eurobank. The opinions expressed herein may not necessarily coincide with those of any member of Eurobank. No representation or warranty (express or implied) is made as to the accuracy, completeness, correctness, timeliness or fairness of the information or opinions herein, all of which are subject to change without notice. No responsibility or liability whatsoever or howsoever arising is accepted in relation to the contents hereof by Eurobank or any of its directors, officers or employees.

Any articles, studies, comments etc. reflect solely the views of their author. Any unsigned notes are deemed to have been produced by the editorial team. Any articles, studies, comments etc. that are signed by members of the editorial team express the personal views of their author.